

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 21 JULI 1920

No. 238

INHOUD

	Blz.
RECENTE ONTWIKKELING VAN HET ARBEIDERSVRAAGSTUK IN N.-O.-INDIË (SUMATRA'S OOSTKUST) II door <i>Dr. P. Endt</i>	623
De Internationale Zeeliedenconferentie te Genua I door <i>Mr. Jan Nolen</i>	626
De Economische Positie der Boomkweekerij door <i>C. Ph. Moerlands</i>	628
Dividend- en Tantiëbelasting door <i>J. P. Croin</i>	630
Index-cijfers	630
Londense Correspondentie	632
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Mr. J. C. Schreuder: Het bedrijf als grondslag der Arbeidersorganisatie, bespr. door <i>J. van den Tempel</i>	633
Bulletin Mensuel de l'Office Permanent de l'Institut International de Statistique	634
MAANDCIJFERS:	
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”	635
Handelsbeweging over de maand Mei 1920	636
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN . . . . . 637—643	
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins*.Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink*.Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam*.Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37*.Telef. Nr. 3000. *Telegr.adres: Economisch Instituut*.Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408*.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage*.

20 JULI 1920.

In den toestand van de geldmarkt kwam deze berichtsweek geen verandering. De prolongatierente noteerde onveranderlijk 5½ pCt. en particulier disconto was voor 3½ à 3¾ pCt. te plaatsen. Callgeld was weder flink aangeboden, maar werd ook weder grif opgenomen. Vooral de Indische banken waren weder sterk nemers.

* * *

De rekening-courant saldi van anderen, die op den vorigen weekstaat van de Nederlandsche Bank plotseling 37 miljoen hooger waren, zijn deze week weder met een gelijk bedrag gedaald en daartegenover is het te goed van de regeering eveneens met een even-

groot bedrag toegenomen als het de vorige week verminderd was. In de bankbiljetten-omloop kwam geen verandering, maar het overschot van de gelden uit rekening-courant werd gebruikt tot terugbetaling van bijna 3 miljoen binnenlandsche wissels en tot aflossing van ruim 20 miljoen beleeningen, die daardoor voor het eerst sedert weken een flink bedrag terugloopen.

* * *

De wisselmarkt was tamelijk stil. De omzetten waren gering en voor de meeste wissels tot teruglopende koersen. Alleen dollars waren sterk gevraagd tot dagelijks oplopende koersen, zoodat heden ten slotte 289½ betaald werd voor T.T. New York. Ook Indië was weder hooger 104 à 104½. Daarentegen Zuid-Afrika veel flauwer. De premie voor T.T. Kaapstad daalde in Londen in enkele dagen ongeveer 4 pCt.

LONDEN, 17 JULI 1920.

De geldruimte was in vergelijking met het einde der vorige week in het begin dezer week tamelijk groot. Daggeld werd allengs duurder door opneming van groote posten schatkistwissels en door opzeggingen van de zijde der „Big-Five” banken ter voldoening der inkomsten-belasting.

In het begin dezer week werd voor daggeld betaald 4½ à 5 pCt., sommige posten werden zelfs afgedaan op 4 pCt.; op het einde dezer week hadden afdoeningen plaats op 5 à 5½ pCt. Zeven-daags geld noteerde 5½ pCt., terwijl voor 2-, 3-, 4- en 6-maands papier resp. 6 pCt., 6⁹/₁₆ pCt., 6½ pCt., 6¾ pCt., 6¹¹/₁₆ pCt. en 6¾ pCt. werd betaald; wegens gering aanbod werden prijzen eerder iets gemakkelijker. De wisselmarkt is dan ook in de afgelopen week zeer beperkt geweest, een uitzondering hierop werd op Donderdag gemaakt, toen Amerika met groote posten 60-dagen-zicht wissels, levering Augustus-September, aan de markt was, naar alle waarschijnlijkheid voor katoenverscheppingen.

RECENTE ONTWIKKELING VAN HET ARBEIDERSVRAAGSTUK IN NEDERL.-O.-INDIË. *)

SUMATRA'S OOSTKUST.

II.

Aan het slot van ons vorig artikel vermelden wij, dat de regering de laatste jaren herhaaldelijk had laten weten, tot opheffing der poenale sanctie besloten te hebben, dat van planterszijde evenwel een over-

*) Vereenvoudigde spelling.

gangstijd van 20 jaar nauweliks lang genoeg werd geacht.

Het lijdt echter geen twijfel of de opheffing der strafsanktie — eerst op de reëngagements-kontrakten, later ook op de emigratie-kontrakten — zal binnen enkele jaren reeds volgen. Daarvoor staat niet de veelgeloofde etiese koers in de koloniale regerings-politiek ons borg, noch de aktie van enige politieke partij in Nederland; doch in de eerste plaats: het ontwakende volksbewustzijn, de nationale réveil in het verre Oosten, die niet nalaat telkens en telkens weer zijn wensen en eisen aan de regering kenbaar te maken. Niet de onbewuste, achterlijke massa der koelie-emigranten zelf, maar het bewuste, omhoogstrevende deel der inlandse bevolking, voelt zulke kontrakten tussen partikulieren werkgever en koelie meer en meer als een *diepen smaad* voor het Javaanse ras. Wij hebben hier te doen met elementaire krachten die nu eenmaal buiten een Indiese ondernemers-calculatie „van de goeden ouden tijd” vallen. Maar waarmee een gouvernement ernstig rekening moet houden, wil het noodlottig gevaar van achter-de-feiten-aanlopen ontgaan.

De Brits-Indiese koloniale geschiedenis is in dit opzicht een waarschuwend voorbeeld. Ook daar stootte de z.g. „indentured emigration” (van Voor-Indië naar Brits-Guyana, Fidzji-eilanden etc.) meer en meer op scherp verzet van de nationale partij der Brits-Indiërs.

„Educated opinion in India has for long regarded it as intolerable and as a stigma upon their race,” — zo moest Lord Hardinge, de Br.-Indiese gouverneur-generaal, reeds in 1917 erkennen.

Nu is de kwestie der indentured emigration van Br.-Indië wel niet geheel dezelfde als die der poenale sanktie in Ned.-Indië. Bij de eerste gaat het meer om het immorele van ronselen en kontrakteren voor een totaal onbekend, zeer ver gebied voor den langdurigen tijd van 5 à 10 jaar; bij de tweede kwestie is de halfslavernij, het *abnormaal overwicht* van den blanken werkgever der springende Punkt. Maar de beide kwesties hebben toch dit gemeen, dat zowel in het Indië der Britten als in dat der Hollanders de pasontwaakte volksgeest van het Oosten zich verzet tegen een arbeidskontrakt, dat misbruik wil maken van de inlandse ras-eigenschappen en zwakheden.¹⁾

Op Java uitte zich dit o.a. in een aktie van de Samikat Islam tegen de aanwerving voor Deli, in besprekingen op sommige S.I.-kongressen en in artikelen der Maleise pers (Abdoel Moeis in de „Neratja”). Ook in den N.-Indiese Volksraad kwam het koelie-kontrakt onder poenale sanktie reeds meer dan eens in denzelfden geest ter sprake. Zo dienden de volksraadsleden Thajeb, Teeuwen, Tjokroaminoto, Moeis, Waworoento en Van Hinloopen Labberton in de zitting van 1919 een voorstel tot verschillende wijzigingen der koelie-ordonnantie in; een voorstel dat door de regering beantwoord werd met de mededeling, dat zij zelve belangrijke wijzigingen (o.a. de geleidelijke opheffing der poenale sanktie) in overweging had genomen en het daarom „ter voorkoming van verwarring niet gewenscht” achtte op de door Thajeb c.s. voorgeslagen veranderingen in te gaan. Ook deelde de regering bij die gelegenheid mede, dat een Ongevallen-ordonnantie ter aanvulling der koelie-ordonnanties voor de buitengebieden door haar wordt voorbereid.

Een geheel afzonderlijk standpunt neemt het Chinese volksraadlid Kan in. Wij hebben gezien, dat

¹⁾ Ook Suriname ondervindt de gevolgen der nationale Br.-Indiese aktie tegen emigratie naar W.Indië. Zie Economisch-Statistische Berichten 5 Mei 1920 „Rapport van het Suriname Studie-Syndicaat”, waarin ook de zeer juiste opmerking voorkomt: „Wie waarborgt ons, dat hetgeen thans in Br.-Indië ten opzichte van Demarara gebeurd is, n.l. het verbieden van emigratie van arbeiders met eenig dienstverband naar de Engelsche W.-Indische koloniën, ook niet op Java voor Suriname te wachten staat?”

vroeger het aantal Chinese koelies ter Oostkust van Sumatra, dat der Javaanse overtrof, terwijl het sinds 1907 à 1910 net omgekeerd is. Toch vormen de Chinese immigrés er nog een belangrijk kontingent, ongeveer 40.000 van de 2 à 300.000 kontraktkoelies ter Oostkust. De heer Kan, in den Volksraad hun belangen bepleitend, vond de poenale sanktie op het arbeidskontrakt niet het ergste. Zijn voornaamste grief betrof veeleer het feit, „dat ten tijde van het teekenen der reëngagements-kontrakten aan het botvieren van de laagste hartstochten van den mensch door de koelies geen paal of perk wordt gesteld.”

Drank, dobbelspel, opium en sexuele lusten zijn de lokmiddelen waarmee de Chinese koelies na afloop van hun kontrakt (terwijl hun ingeboren gehechtheid aan den geboortegrond hen teruggrijft naar China) tot „bijtekenen” worden overgehaald. Zeven à acht millioen gulden per jaar wordt aan de schatkist bijgedragen door de opiumschuivers ter Oostkust. Bovendien is de Chinese een hartstochtelijk speler en het toezien personeel (tandils, hoofdmandoers e.d.) is kwistig met het verstreken van voorschotten. Wie het tot het spelen dier geldschiettersrol in staat stelt, zullen wij straks zien. Zo steekt dus de Chinese koelie zich in de schuld; en hij kan die schuld aan zijn tandil op geen andere manier afdoen dan door... bijtekenen, reëngageren.

Nog in April j.l. was in een verslag van landsrechtzitting te Medan een opmerkelijke verklaring van een hoofdmandoer te lezen, die bij een vervolging wegens gelegenheid-geven tot hazardspel als getuige was gedagvaard. Wij citeren de „Sumatra Post” van 9 April '20:

„Deze als getuige voorgeroepen, erkende inderdaad toestemming tot het dobbelen te hebben gegeven, zeggende, dat de administrateur hem te voren medegedeeld had, dat er wel gespeeld mocht worden.” Zulk een geval nu, staat niet op zichzelf, maar is typerend voor Deliaanse toestanden.

De administrateur, de werkgever, heeft er belang bij, dat de Chinese arbeider door dobbelspel, opium en andere verderfelijke middelen tot reëngageren bewogen wordt. En juist tegen deze engerlike wantoestanden wil het volksraadlid Kan, dat de regering krachtig zal optreden.

Dit is een sinds jaar en dag ingeworteld kwaad, en het is goed, dat er nogmaals op dit euvel gewezen wordt; maar toch lijkt het ons foutief om — gelijk de heer Kan deed — alle verband tussen het arbeidsstelsel onder poenale sanktie en de aan de kaak gestelde immoreele toestanden te loochenen. Zonder te beweren dat afschaffing der strafsanktie Deli eensklaps zal maken tot een koelieparadijs, menen wij toch dat het voor den planter zo „zuinige” arbeidsstelsel der kontrakten onder strafsanktie zodra het wordt vervangen door een stelsel van juridies vrijen arbeid (gebaseerd op hoger loonniveau) ook vele misbruiken en uitwassen mee ten grave zou slepen. Er zouden minder koelies reëngageren. Zeker. Maar hun gehalte zou beter zijn en de werving in Zuid-China zou wellicht vlotter van stapel lopen, omdat de reputatie van Sumatra als emigratieland er bij zou hebben gewonnen.

Zo ook is er wel degelijk verband tussen het arbeidsstelsel der poenale sanktie en andere donkere misstanden ter Oostkust van Sumatra. Met die misstanden bedoelen wij de veelvoorkomende klap-perkara's (rechtszaken waarbij Europese employé's en assistenten strafrechtelijk vervolgd worden wegens het uitdelen van slaag en klappen aan de koelies); en de aanslagen van den kant der koelies op het leven van den Europeanen assistent.

Alvorens dit causaal verband tussen het arbeidsstelsel der semi-slavernij enerzijds en de bovengenoemde twee categorieën van misdrijven anderzijds nader toe te lichten, is het noodzakelijk beide categorieën wat meer in bijzonderheden te beschouwen.

De klap-perkara's zijn deels het gevolg van het feit, dat het Europees personeel te weinig takt heeft om met Javaans en Chinees werkvolk om te gaan, deels een gevolg van de relatieve zeldzaamheid der arbeidskracht. In zeer vele gevallen begrijpt de (vaak weinig ontwikkelde) Deli-assistent den koeli verkeerd, aangezien hij noch van Oosterse zeden en gebruiken in 't algemeen, noch van de Javaanse taal en mentaliteit in het bijzonder, ooit veel studie heeft gemaakt. Vermeende brutaliteit van den koelie, ongeduld over het niet terstond uitvoeren van een bevel, brengen den assistent ertoe, den werkman met een stokslag of met een ferm klap met de hand, mores te leren. Ook komt het voor (en dit bedoelden wij toen we de zeldzaamheid der arbeidskracht als tweede oorzaak vermeldde) dat de koelie wegens overtreding der koelieordonnantie strafbaar is, doch de werkgever hem liever niet aanklaagt omdat hij dan 's mans werkkraft weer 'n paar dagen missen moet; in zulke gevallen drukt de planter zijn assistenten op het hart, maar liever zelf rechter te wezen en den koelie 'n enkele tik toe te dienen.

Lang niet altijd komen deze gevallen van meest lichte, maar ook wel eens zwaardere mishandeling aan het licht. Doch het komt nogal eens voor, dat de koelie de hem aangedane behandeling beantwoordt met het trekken van zijn *piso blati*, het korte mes der Javanen; met dit kleine, geduchte wapen brengt hij den assistent een steek toe, die van ernstigen aard, soms zelfs dodelijk kan zijn.

De meest simplistische verklaring van de veelvuldige voorkomende klap-perkara's en der aanvallen op assistenten is nu: de assistent maakt zich schuldig aan het slaan van den arbeider — deze laatste beantwoordt dit met een attentaat.

In vele gevallen is dit een juiste verklaring van de toedracht der zaken. Toch is zij te simplistisch. Het is niet waar dat *alle* attentaten voorafgegaan worden door een klap van het toezien personeel. Er zijn tal van andere oorzaken. Zo kan het onrechtvaardig korten en knibbelen op het arbeidsloon den Chinesen koelie — tuk op geldverdiene — woest en driftig maken. De Javaanse koelie, veel *minder* ontvankelijk voor materiële goederen, hecht daarentegen sterk aan een goede, niet te ruwe behandeling. Ruwe behandeling, belediging, e.d. kunnen den Javaan tot moordenaar maken. Ook kan het voorkomen, dat de Europese assistent zich tegenover de vrouw van een Javaansen koelie misdragen heeft. Gevolg: dat deze laatste het mes trekt.

Kortom het gehele treurige verschijnsel der klap-perkara's en der aanvallen op assistenten is niet tot één oorzaak te herleiden. Wij staan hier voor een complex van oorzaken: één der diepste is natuurlijk ook, dat de mannelijke en vrouwelijke kontrakt-koelies uit het miserabelste proletariaat van Java worden gerekruteerd.

Statistische gegevens omtrent de gesignaleerde misstanden, zijn in de vijf verslagen der Arbeidsinspectie — waarvan de laatste is verschenen in 1919 — te vinden. Daaruit blijkt een afneming der klap-perkara's; 75 veroordelingen van Europese assistenten door den Raad van Justitie te Medan in 1914 en slechts 47 in 1915.

Wat de aanvallen van koelies op de Europese assistenten betreft, citeren wij het volgende lijstje:

1912	.....	40	aanvallen (1 met doodelijken afloop)
1913	.....	41	" (1 " " " ")
1914	.....	32	" (2 " " " ")
1915	.....	26	" (2 " " " ")
1916	.....	34	" (3 " " " ")
1917	.....	32	" (1 " " " ")

Ook hierbij dus een geleidelijke daling, die nog meer van betekenis wordt als wij voor ogen houden, dat het aantal koelies in die zes jaren met ruim 60 pCt. vermeerderde. De cijfers over 1917-'20 staan ons niet ten dienste, schijnen echter een kleine stij-

ging te vertoonen; percentsgewijze kan dit echter nog wel een daling zijn, of een stationair-blijven van het aantal attentaten.

In welk verband staan nu beide verschijnselen, de lichte mishandeling der koeliebevolking en de aanslagen op het leven der assistenten door de koelies met het gehele arbeidssysteem, met het arbeidssstelsel der poenale sanktie?

De simplistische verklaring geeft ook hier weer een helft van de waarheid. Die verklaring zegt: de koelie voelt zich gebonden door het arbeidskontrakt, hij woelt zich *déraciné* in Deli, waar niets hem aan zijn geboorteland Java herinnert. In wanhoop heft hij de hand op tegen den witten man die boven hem gesteld is en dien hij voor den bewerkster van zijn ongeluk houdt. Te eer omdat hij weet, dat dan de Arbeidsinspectie zijn kontrakt zal ontbinden; zulk een aanslag is dus voor hem een manier om op den duur zijn vrijheid te herkrijgen. Via de gevangenis... naar de vrijheid.

Afgezien van het feit, dat een koelie nadat hij wegens zulk een aanslag zijn gevangenisstraf uitgezeten heeft, *lang niet altijd* wordt vrijgelaten, maar heel dikwels eenvoudig wordt overgeplaatst naar een andere plantage van dezelfde maatschappij, klopt bovenstaande redenering niet geheel en al. (Men vindt haar o.a. in de beginselverklaring der Ind. Soc. Dem. Vereeniging).

Zeker: het komt voor, dat aanslagen op assistenten plaats hebben in verband met de terecht of ten onrechte gekoesterde illusie, daardoor uit de Deli-aanse tredmolen bevrijd te worden. Doch wie uit zulke gevallen een *regel* gaat afleiden, generalizeert te veel, redeneert simplistisch en geeft maar een halve waarheid. Terwijl het ons om de hele te doen is. Er zijn tal van andere motieven tot een aanslag. Wij somden er hierboven al enige op.

Niet *al* deze motieven staan in causaal verband met de semi-slavernij, met het onvrije arbeidssstelsel. Maar de meeste motieven staan er direkt of indirekt toch wél mee in verband. Nemen wij het (niet zo vaak voorkomende) geval dat wij boven al aanstipten: dat een assistent zich misdraagt tegenover de vrouw van één der koelies. Zo oppervlakkig zou men zeggen: dit komt immers ook voor op Java, waar de arbeid juridies vrij is.

Beschouwen wij echter de zaak op den keper, dan moeten wij zeggen: Gebeurt iets dergelijks op Java, dan zal de koelie in kwestie wellicht met of zonder opgave van redenen zijn dienst verlaten. Een dergelijk vertrek is als 't ware de veiligheidsklep voor de gespannen „heikle" situatie.

Ter *Sumatra's Oostkust* echter *kán* dat niet. Het dienstverband kan daar niet gemakkelijk verbroken worden. De koelie maakt zich, als hij het tóch doet, schuldig aan overtreding der ordonnantie; en kan bovendien teruggevoerd worden met den sterken arm naar de onderneming waar hij tuis hoort.

Zo is van haast elk motief voor een koelie-aanslag op een assistent¹⁾ te bewijzen, dat het middellik of onmiddellik voortvloeit uit de al te grote gebondenheid van den werknemer, uit wat wijlen Mr. A. J. van Blommestein terecht noemde: het *abnormaal overwicht* van den planter; kortom: uit het verouderde arbeidssstelsel der poenale sanktie.

Tegen het stelsel als zijnde mensonterend en tegen de uitwassen die er het gevolg van zijn, kant zich scherper en scherper de economische en politieke ontwakning van het Indiese volk. Zolang de aanwerving op Java voor de kultuur-ondernemingen ter Oostkust gebaseerd is op list en voorspiegeling van leugens,

¹⁾ Dat het blootstaan aan deze koelie-aanslagen voor den assistent een al te groot risico meebrengt, heeft ten slotte ook de N.-I. wetgever begrepen. Hij doet in de in 1920 door den Volksraad aangenomen „Assistentenregeling voor de Oostkust van Sumatra" een poging de ergste gevolgen dezer afschuwelijke misstanden niet meer uitsluitend ten laste van het slachtoffer te laten komen.

zolang men van de gebondenheid der poenale sanktie profiteert om het arbeidsloon zogenaamd „op peil te houden” en de inlander het gevoel heeft met lijf en ziel verkocht te zijn („djoewal djiwa dan kapala”, — gelijk hij zelf 't kernachtig zegt), zolang zal de Deliaanse arbeidskwestie een steen des aanstoots en een agitatiemiddel der inlandse beweging blijven. Sterker nog: de oppositie tegen dit arbeidsstelsel der halfslavernij op de buitenbezittingen zal meer en meer worden een der trefpunten, waar de nationalistiese maximalisten van het Oosten en de internationalistische van het Westen elkaar de hand reiken.

Doch het is kentekenend dat — terwijl toch de termijn waarmee de regering haar geleidelijke opheffing der strafsanktie wil laten gepaard gaan, nog zó onzeker is — de grote gebeurtenis der eindelijke afschaffing haar schaduwen reeds nu vooruit werpt. Het is met deze regeringsmaatregel der sanktie-afschaffing gelijk het met vele maatregelen en voornemens der regering is: zij kunnen voor de planters een spoorslag zijn to bring their house in order.

Wij willen ter precisering een voorbeeld van recen-ten datum aanhalen.

Begin December 1919 deelde de directeur van Justitie den Volksraad mede, dat hij aan de regering had voorgesteld in de koelie-ordonnantie voor te schrijven, dat de arbeider de arbeidsovereenkomst mag laten ontbinden door de Arbeidsinspectie, wanneer het loon te laag is in verband met de opgelopen levensmiddelenprijzen. Dit sloeg niet op de rijstprijzen, want rijst wordt op de ondernemingen nog steeds verstrekt à 10 cents per K.G., een prijs waarop de werkgevers jaarlijks duizenden guldens moeten toeleggen, ten gevolge der geweldige prijsstijging van dit voornaamste voedingsartikel; het slaat dus op de in ondernemings-kedehs (plantage-winkels) verkrijgbare suiker, koffie, tee, petroleum, kledingstukken etc. Als van die artikelen de prijs zó gestegen is, dat de koopkracht van het koelieloon niet meer toereikend is, mag dit feit gerekend worden tot de „bizarre gevallen” van welke Art. 4 sub. 15 der ordonnantie spreekt; d.w.z. de bizarre gevallen waarin sinds 1915 de Arbeidsinspectie het koeliecontract mag ontbinden. Partijen hebben zich bij de beslissing der inspectie neer te leggen en zien van alle rechten en aanspraken af.

Wat zag men nu (reeds enkele weken nadat dit plan tot wijziging der bestaande praktijk door de regering was bekend gemaakt) ter Oostkust gebeuren? Dat zowel de A. V. R. O. S. (vereniging van werkgevers in de rubber-branche) als de D. P. V. (Deli Plantersvereniging in de tabakskultuur) het arbeidsloon verhoogden. De eerste organisatie voende een verhoging in van het minimumloon, dat bij de aanwenping op Java den koelie wordt gegarandeerd, waarop automaties een algemeene loonstijging op de ondernemingen zal volgen; de tweede werkgeversvereniging verhoogde tegelijk de arbeidslonen voor alle verschillende soorten van werk met een zeker percentage.

Wanneer men daarmee vergelijkt de nameloze moeite die enige jaren geleden, eerst de arbeidsinspectie en vervolgens de voormalige gouverneur van Sumatra's Oostkust Van der Plas gehad hebben om het zeer lage bundel- en sorteerloos in het tabaksbedrijf met enkele centen te verhogen, — dan is het onderscheid wel zeer opmerkelijk. Zodra het behoud van het poenaal gesanktioneerde arbeidscontract ook maar héél even op losse schroeven wordt gezet, reageert de loon-barometer als zat er onweer in de lucht. Onwillekeurig denkt men bij de gevoeligheid op dit punt aan de woorden van Leroy-Beaulieu, waarmee hij de houding der slavenbezitters in de Engelse koloniën karakteriseerde, toen de invoering van het vrije arbeidsstelsel er verzekerd was (1833): „L'esprit humain est ainsi fait qu'il ne recourt aux grandes résolutions que quand une situation est nette et définitive; il ne se dégage de la routine et ne prend

position de toutes ses ressources que quand il voit s'échapper tout autre espoir de salut.”

Niet dan noodgedrongen zullen de planters van Sumatra's Oostkust overgaan tot de invoering van den juridies vrijen arbeid. Niet dan na krachtigen drang van den kant der Indiese volksbeweging zal het gouvernement zijn tempo van herovering der betreffende ordonnantie versnellen. En de vraag is bij dit alles niet meer: Hoe lang is Uw Charenzfrist, hoe lang kunnen wij planters op uitstel rekenen ten einde langs lijnen van geleidelikheid van het verouderde arbeidsstelsel der juridiese onvrijheid over te gaan totdat der ekonomiese?

Doch de vraag luidt in deze dagen van rapide geestelike en sociale ontbolstering: Als straks de opheffing der strafsanktie een feit wordt, welke bakens hebt gij planters dan verzet, in verband met het schielik verlopen van het tij?

Dr. P. ENDT.

DE INTERNATIONALE ZEELIEDENCONFERENCE TEGEN DE GENUA.

I.

Het is dan nu achter den rug het tweede internationale arbeidscongres. Na Washington, Genua. En Genève zal de derde in de rij zijn. De dagbladders heeft weinig aandacht aan dit congres geschonken en de telegrammen van de internationale persbureau's bleken aan ingewijden vaak feitelijk onjuist. In het bestek van dit weekblad past het echter niet een uitvoeriger berichtsgeving op te nemen, noch rectificaties te plaatsen. Slechts enkele algemeene indrukken mogen hier een plaats vinden.

Wat mij het allereerst heeft getroffen, is dat deze conferentie zó weinig internationaal was, ondanks de deelneming van ca. 25 staten, over de geheele aardbol verspreid. Maar een verzameling afgevaardigden van de meest uiteenlopende nationaliteit vormt nog geen internationaal geheel, wanneer zij volstrekt geen geheel vormt. Wat was de internationale gedachte, het ideaal-cement waarmee de gescheurde en ontworichte wereldbouw gevoegd moet worden, ver van de Genueesche atmosfeer! *Nationales* waren het die daar bijeen waren, ieder ziende naar, ik zou bijna zeggen, zich blindstarend op eigen nationale belangen en behoeften en daarvoor strijdend met alle daartoe passende middelen. En welke middelen zijn bovenal passend gebleken? Het allereerst: diplomatiek en politiek spel. Het zijn enkele diplomaten bij Gods genade geweest, die van den aanvang af de leiding tot zich hebben getrokken en die tot het einde hebben behouden.

Ik zal u eenige voorbeelden geven van nationale tegenstellingen, welke in den strijd zijn geworpen.

Reeds bij den aanvang, vóór de opening, werd een rassenverschil op den voorgrond geschoven, dat tot eigenaardig verschillende opvatting leidt. De mentaliteit van het Latijnsche ras kent een geheel andere waarde aan wetgeving toe dan het Angelsaksische ras — en ook wij — gewend is daaraan toe te kennen. Zooals de eminente directeur van het Internationale Arbeidsbureau, de Fransche oud-minister Albert Thomas, geestig het Fransche beginsel van wetgeving kenschetste: „Art. 1. Le principe est posé; Art. 2. Il ne sera pas appliqué.” Daartegenover het Engelsch-Hollandsch-Duitsche begrip, dat een wet of verdrag, eenmaal tot stand gekomen, ook streng moet worden nageleefd en dat met de daarin belichaamde beginselen niet getransigeerd mag worden. Dit meeningsverschil heeft bij ieder van de drie groepen, regeeringsvertegenwoordigers, werkgevers en arbeiders van den aanvang af bestaan en geen van beide partijen scheen geneigd haar beginsel prijs te geven.

De uit een internationaal oogpunt absoluut toevallige omstandigheden, dat Engeland zijn werkelozen momenteel bij tienduizenden telt en Frankrijk nauwelijks voldoende zeelieden heeft voor de behoefte van

zijn vloot, heeft eveneens aanleiding gegeven tot scherpe belangentegenstellingen, zoowel bij de besprekingen over de arbeidsduur als bij het tweede punt van de agenda: arbeidsbemiddeling en werkloosheidsverzekering.

Ons Hollanders was het vreemd, dat met een beroep op de gruwelen van den duikbootoorlog bezwaar werd gemaakt tegen de toelating van sommige leden der Deutsche delegatie. Met het afleggen van een handig in elkaar gezette „verklaring van berouw” is echter dit incident op vreedzame wijze beëindigd.

Van meer belang was het feit, dat de Vereenigde Staten zich van officieele deelneming aan het internationale vredeswerk onthouden. De Amerikaansche zeeliedenorganisatie had wel een afvaardiging naar Genua gezonden om aan het onderling overleg hunner vakgenooten deel te nemen. Dit leidde tot een motie om de Amerikaansche zeelieden tot het congres toe te laten, een verzoek dat uitteraard niet voor inwilliging vatbaar was, daar de conferentie slechts bestaat uit afgevaardigden door de *regeringen*, leden van den Volkenbond, aangewezen.

Het eigenaardige nu van de nationale tegenstellingen, waarvan ik enkele voorbeelden gaf, die nog met vele anderen te vermeerderen zouden zijn, is dat minder uitsluitend dan verwacht zou kunnen worden, werkgevers en arbeiders, groepsgewijze nauw aaneengesloten, scherp tegenover elkaar stonden en door hun argumenten trachten zoodanigen invloed op de in aantal dubbelsterke regeringsgroep uit te oefenen, dat een voldoende meerderheid was te verkrijgen voor hun denkbeelden. Neen, de arbeiders waren onderling verdeeld, de werkgevers waren verdeeld en ook de regeringsgedelegeerden konden zich niet aan den invloed van deze atmosfeer onttrekken. Wel trachtte vooral de arbeiders- en werkgeversgroep naar buiten den schijn te wekken van één geheel te zijn, maar dat waas van eenheid was vaak maar al te doorzichtig! Bovendien was er een sterke wantrouwen scheppende factor, die tegenwerkte, dat men elkander gemakkelijk begreep en tot elkaar kwam. De oorzaak daarvan was de teleurstelling, die voor velen der deelnemers dit congres heeft gebracht. Daar waren vooraanstaande leiders uit heel de wereld, leiders van handelsfirma's met wereldnaam en daaraan evenredigen omvang, leiders van de grootste nationale en internationale vakverenigingen, die uit hun drukken werkring waren gebroken en zich soms een reis van vele weken naar Genua hadden getroost om *zaken te doen*, om met elkander te spreken, elkaars argumenten te hooren en mogelijk snel tot een bevredigend resultaat te komen. In plaats daarvan zagen zij zich deelgenoot van een *diplomatiek* congres, waar zij zich niet thuis gevoelden, waar over hun hoofden heen draden werden gesponnen, die zij niet vatten konden, maar die zij toch halfbewust gevoelden. Dat schiep bij velen naast teleurstelling, een gevoel van onrust en van wantrouwen.

Natuurlijk heeft ook een deel van de deelnemers zich teruggetrokken achter een wal van star conservatisme, van niets willen toegeven of alles willen verkrijgen, maar het spreekt vanzelf dat voor deze uiterste elementen geen succes was weggelegd. Hoogstens konden zij op een vlotte normale ontwikkeling van zaken remmend werken of gaven zij aan de meer plooibare en fijner besnaarde diplomaten troeven in handen zonder dat zelf te beseffen.

Een voorbeeld van deze uiterste richting was, dat verscheidene afgevaardigden zich op het standpunt stelden, dat de arbeidsduur van „8 uur per dag of 48 uur per week”, principieel neergelegd in de vredesverdragen van Versailles en St. Germain en in de conventies van de Washington-conferentie op de beslissingen van dit congres zoodanig prejudiceerde, dat ook voor de zeevaart van dit beginsel onder geen beding mocht worden afgeweken. Volgens hen was de taak van deze conferentie geen andere dan de *toepassing* van dit beginsel op de zeevaart te regelen,

zonder dat afwijkingen van den grondregel feitelijk geoorloofd waren.

Daartegenover stak een groep reeders, met name de Scandinaviërs, hun meening niet onder stoelen of banken, dat het congres *absoluut* vrij was in de regeling van den arbeidsduur, daar het zijns inziens noch met Washington, noch met Versailles iets te maken had. Zij verklaarden eenvoudig de daar gehouden conferenties *onbevoegd* om iets ter zake van de zeevaart te beslissen. Een halstarrig vasthouden aan zulke uitersten moet toch wel verwondering wekken, want het moest toch een ieder duidelijk zijn, dat zoo al niet de waarheid, dan toch zeker de praktische oplossing in het midden was te vinden.

N'en déplaise de vele sierlijke en beminnelijke redevoeringen op de officieele recepties gehouden; moet ik hier constateeren dat de keuze van plaats voor deze conferentie in alle opzichten een vergissing is geweest.

Genua is om te beginnen geen stad waar een vreemdeling, die aan het klimaat niet gewend is, in dezen tijd van het jaar kan werken. En werklust zat er in de leiders van de conferentie stellig. Zonder ophouden wisselden de voltallige vergaderingen en de veel talrijker commissievergaderingen elkander af van 's Maandagsmorgens 10 uur tot Zaterdagavond 6—7 uur. Doch in de atmosfeer, die in de vergaderzalen vaak heerschte, werd het denken soms moeilijk, het luisteren een last, het spreken onmogelijk. Want de welwillend afgestane vergaderruimten in het Palazzo San Giorgio, zetel van de Consilio autonomo del Porto di Genova, waren voor het doel uitermate ongeschikt. Aan de haven gelegen, was het straatruimoorzaak, dat er geen raam open kon blijven, wilde bij de slechte accoustiek der zaal niet het grootste gedeelte van het gesprokene verloren gaan. En tenslotte: de Italianen zijn een complimenteus en welwillend volk, maar organisatoren zijn het volstrekt niet, terwijl het land thans niet veel minder dan een crisis doormaakt. Dat hebben de congressisten door tal van kleine onaangenaamheden aan den lijve ondervonden. Een uiterst representatief „comité de réception” was niet in staat de noodige voorbereidingen tijdig te treffen. Spoorwegstaking, tramstaking, kellnerstaking enz. leverden soms eigenaardige en meestal kostbare verrassingen. De voornaamste stukken moesten te Londen en te Parijs gedrukt worden en waren daarvoor zooals vanzelf spreekt niet tijdig gereed.

Het Internationale Arbeidsbureau mogen wij daar allerminst een verwijt van maken. Maanden van tevoren waren de vragenlijsten aan de verschillende regeringen toegezonden, doch de antwoorden kwamen traag in en ontbraken van sommige landen nog op den dag der opening. Dat niettemin het Bureau enkele dagen na de officieele opening een ontwerpconventie op den arbeidsduur gereed en gedrukt had, bewijst van ijver. Het duidt er echter ook op, welke krachten op de resultaten dezer conferentie van meer invloed zijn geweest dan de ijver en goede wil van de deelnemers! Want de resultaten mogen ondanks de hierboven geoeffende critiek niet worden onderschat.

La critique est aisée, mais l'art est difficile. Het is boven twijfel verheven, dat het voorbereiden van internationaal overleg, in een omvang als tot heden nog nooit was geschied, op niet te onderschatten moeilijkheden stuit. Van hoe uitnemend belang echter moeten juist congressen als dit niet geacht worden door de opvoedende kracht die, van internationaal standpunt, daarvan uitgaat. Hier vindt de internationale gedachte vruchtbaren grond om tot rijper ontwikkeling te komen. De plant is nog jong en teer, dat is geen verwijt, maar zij is in gezonden bodem geplant en mits beschut en gekoesterd, zal een snelle wasdom voor haar zijn weggelegd. Maar een eerste vereischte is daarbij, dat de leiders telkens weer in de gelegenheid worden gesteld elkaar te ontmoeten, zich met elkaar te verstaan, bovenal elkaar te gaan

waardeeren. En nu Genua een van de eerste stappen op den nieuwen weg naar een groot ideaal is geweest, mogen wij haar zeker geen onvolkomenheid verwijten. Haar voornaamste beteekenis schuilt, dunkt mij, dieper dan in een oppervlakkig succes of in de resultaten welke *direct* zijn behaald.

Alvorens over deze directe resultaten enkele woorden te zeggen, wil ik nog even wijzen op den rol door Nederland op deze conferentie gespeeld. Andere landen, bijv. Japan, dat een delegatie van 56 personen uitzond, hadden meer dan onze regeering de opvoedende kracht begrepen, welke er voor de deelnemers (en hier bedoel ik meer de raadslieden dan de officieele gedelegeerden) aan zulk een congres is verbonden, maar wat aanzien en gezag betreft wist de Nederlandsche delegatie zich spoedig een eerste plaats te veroveren. Wij danken dat, zonder anderer verdiensten te kort te willen doen; aan de internationale bekendheid en aanzien — ook bij de arbeiders — van onzen werkgeversafgevaardigde, den heer Nijgh en aan de groote bekendheid met personen en toestanden van den voorzitter onzer delegatie, Mgr. Nolens, die ook de conferentie te Washington in dezelfde kwaliteit bijwoonde.

De rechtstreeksche resultaten van de conferentie zijn in een aantal „conventies” en „recommandaties” neergelegd. Ieder land dat lid is van de internationale arbeidsorganisatie is verplicht binnen 10 maanden een ontwerp van wet bij het parlement in te dienen; ten einde de uitvoering eener conventie te verzekeren. Het parlement blijft natuurlijk bevoegd aan dit voorstel zijn goedkeuring te onthouden. De „aanbevelingen” leggen aan de regeeringen minder verplichting op. Deze kunnen zij naast zich neerleggen zonder het lidmaatschap van den Volkenbond daarmee te verspelen.

De agenda bevatte, behalve het voornaamste punt: de regeling van den arbeidsduur, die ik in een volgend artikel zal behandelen: arbeidsbemiddeling en werkloosheidsverzekering, regeling van den arbeid van kinderen onder 14 jaar en ontwerpen van een internationale zeemans-code.

Reeds den eersten dag werden, ter afzonderlijke behandeling, van de agenda afgescheiden de visscherij en de binnenvaart.

Wat de visscherij betreft is een aanbeveling aangenomen, waarbij de regeeringen in overweging wordt gegeven den arbeidsduur in de visscherij bij de wet te regelen, rekening houdende met de beginselen neergelegd in de vredesverdragen en de Washington-conventies en met de eigenaardigheden van het bedrijf.

Voor de binnenvaart is een dergelijke aanbeveling aangenomen, waarbij evenwel nog een splitsing is gemaakt in nationale binnenvaart, die bij nationale wet geregeld moet worden en internationale binnenvaart (zoals de Rijnvaart) die bij overeenkomst tusschen de belanghebbende landen dient geregeld te worden.

In zake arbeidsbemiddeling en werkloosheidsverzekering zijn niet minder dan 2 conventies, 1 aanbeveling en 1 resolutie aangenomen, waarin het beginsel van openbare gratisbemiddeling, onder toezicht van paritaire commissies en van den staat is vastgelegd, terwijl aan den zeeman een gefixeerde vergoeding van twee maanden loon is toegekend ingeval van werkloosheid tengevolge van schipbreuk.

De arbeid van kinderen onder 14 jaar is bij een conventie verboden aan boord van alle schepen van alle landen. (ook Indië, dat met Siam een hogere leeftijdsgrens had verzocht) behalve wanneer uitsluitend de familie van het kind aan boord woont en behalve voor opleidingsschepen, welke onder behoorlijk toezicht staan van 't openbaar gezag. Voorstellen om te verbieden, dat jongens onder 18 jaar als stoker of tremmer werken en onder 17 jaar 's nachts wacht loopen, konden niet in behandeling komen, omdat dit punt niet op de agenda vermeld stond, doch zullen nu wel op de volgende conferentie behandeld worden.

Zoals te verwachten was, kwam het vraagstuk eener internationale code nu nog niet tot oplossing. Dit is een onderwerp dat jarenlange arbeid en nauwgezette studie vereischt. Niettemin heeft de bijzondere commissie, voor dit punt der agenda door de conferentie benoemd, onder leiding van den juridischen raadsman, verbonden aan het secretariaat van den Volkenbond, Dr. Hudson, goed werk verricht en enkele belangrijke grondslagen vastgelegd, waarop het Internationale Arbeids Bureau met vrucht verder kan werken, een arbeid, die haar met gerustheid kan worden toevertrouwd.

Amsterdam. Mr. JAN NOLEN.

DE ECONOMISCHE POSITIE DER BOOMKWEKERIJ.

Sinds de heer Rutgers het artikel „Regeeringscredieten aan de Boomkwekerij” schreef, is het desbetreffend wetsontwerp ingediend en door de Tweede Kamer aangenomen.

In de Memorie van Toelichting vinden we voor deze steunverleening een ander motief dan een van beide beweegredenen, welke volgens bovengenoemd artikel daarvoor kunnen gelden, nl. buitengewoon nadeel berokkend door regeeringsmaatregelen of buitengewoon belang van het bedrijf als bron van nationale welvaart. Immers de Minister van Financiën baseert de credietverleening op de volgende overweging: „De Nederlandsche boomkwekerij, welke in hoofdzaak voor export werkte, verkeerde voor den oorlog in zeer bloeienden toestand. Ze wordt door de tegenwoordige buitengewone omstandigheden met den ondergang bedreigd, doch gaat naar de algemeene verwachting een tijdperk van belangrijken wederopbloei tegemoet, wanneer ze in staat wordt gesteld de tegenwoordige moeilijkheden te doorworstelen. Deze moeilijkheden en hare oorzaken dragen een zóó bijzonder karakter, dat de Regeering het tot instandhouding van dezen bedrijfstak in het algemeen belang wenschelijk acht, met Rijkshulp voor de hier bedoelde oorlogs-slachtoffers de mogelijkheid te openen door eigen krachtsinspanning weer in hun onderhoud te voorzien.” Met deze beschouwing heeft de meerderheid der Kamer zich blijkbaar vereenigd. Voor zoover ze de taak der Overheid aanroert, meen ik ze verder te mogen laten rusten. Dat is een principieele kwestie, waarover ik wel een gevestigde meening heb, doch waarvan ik de uiteenzetting gaarne aan meer bevoegden overlaat. Daarentegen geloof ik te handelen in overeenstemming met de strekking van dit tijdschrift, wanneer ik nader inga op den huidige toestand en de toekomstige bestaansmogelijkheid onzer exportboomkwekerij, temeer waar daaromtrent nogal verscheidenheid van inzicht bestaat, zoals reeds blijkt uit een vergelijking van het gezegde in het artikel van den heer Rutgers en in bovengenoemde Memorie van Toelichting van het wetsontwerp tot wijziging en verhooging van het zevende hoofdstuk B der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1920.

Waar de heer Rutgers de vraag stelt, of de vooruitzichten der boomkwekerij voldoende kansen bieden om een kunstmatige instandhouding van het bedrijf in zijn vollen omvang te rechtvaardigen, luidt zijn antwoord, dat niet minder dan 82 pCt. van het afzetgebied in 1913 thans gesloten is en dat iedere credietverleening, dus ook die der Regeering, rekening moet houden met de kansen op export naar de verloren 82 pCt. van het afzetgebied. Hierbij valt terloops op te merken, dat de Regeering zich bij het verlenen van steun principieel op een ander standpunt plaatst dan een bankier, gelijk blijkt uit meer genoemde Memorie van Toelichting, waar deze zegt, dat geen crediet zal worden toegestaan, waarbij niet voor minstens 10 pCt. een bankinstelling is betrokken, die speciaal werkzaam is ten behoeve van het land- en tuinbouwbedrijf. Wel volgt hieruit, dat het niet de bedoeling is het bedrijf kunstmatig in zijn

vollen omvang in stand te houden, doch alleen die zaken, welke levenskracht bezitten, aan de noodige middelen te helpen. Trouwens het verlies dat de Staat bij de credietverleening zal kunnen lijden en de noodzakelijke onkosten der te scheppen organisatie worden samen zoo geraamd, dat daarvoor op den dienst van 1920 wordt uitgetrokken een bedrag van $\frac{1}{4}$ miljoen gulden, terwijl de totale credietverleening aan boomkweekers en tuinders voorshands niet meer dan $3\frac{1}{2}$ miljoen zal bedragen. De uitvoering der steunverleening zal geschieden in dezelfde lijn als de Regeeringscommissie voor het Middenstandscrediet heeft gevolgd. Of er druk gebruik van zal worden gemaakt, moet nog worden afgewacht. Van het Middenstandscrediet, in 1917 geopend, werd in het Boskoopse centrum, ongetwijfeld wel het voornaamste en meest getroffen middelpunt van boomkwekerij, slechts 60.000 gulden opgenomen, doch inmiddels is de nood, vooral der grootere bedrijven, aanzienlijk toegenomen.

Het is echter slechts ten deele juist, dat de toekomst onzer exportboomkwekerij geheel afhankelijk is van het terugwinnen van het verloren afzetgebied, of zooals de heer R. concludeert: de toekomst van het bedrijf in zijn tegenwoordigen omvang staat of valt met de openstelling der Amerikaansche grenzen. Want niet alleen is de boomkwekerij reeds aanzienlijk ingekrompen, maar ook is de hoofdzak, dat zij gelegenheid krijgt zich aan te passen aan de nieuwe toestanden, hare productie in te richten op de gewijzigde vraag en daarbij kan financiële steun haar helpen.

Laat ik in het kort schetsen, hoe de handel reeds in die richting werkzaam is en daarna hoe de culturen zullen volgen. Ik maak daarbij gebruik van de exportcijfers van den Bond van Plantenhandelaren, wiens leden ongeveer 70 pCt. van den uitvoer onzer boomkwekerij-producten bewerken. De handel op Scandinavië, waaronder ik hier gemakshalve versta Zweden, Noorwegen, Denemarken en Finland, was voor den oorlog onaanzienlijk. De heer Rutgers berekent dien (zonder Finland) op 3 pCt. van het totaal, d.i. voor 1913 ongeveer 150.000 gld., voor 1914 ongeveer 175.000 gld. De uitvoercijfers van den Bond zijn voor 1917—'18 ruim 350.000, voor 1918—'19 bijna 800.000 gld. en voor het najaar 1919 alleen ruim 700.000 gld. Tot mijn spijt beschik ik nog niet over de uitvoercijfers van het voorjaar 1920. Dit voorjaar bood trouwens bijzondere transportmoeilijkheden, gelijk bekend is, doch hadden deze zich niet voorgedaan, zoo kon de voorjaarsuitvoer wel geschat worden op 60 pCt. van de najaarsexport en zou dus de Bond in het handelsseizoen 1919—'20 hebben uitgevoerd voor ruim 1 en ons land voor meer dan $1\frac{1}{2}$ miljoen gulden naar Scandinavië, d.i. dus het 10-voudige van het bedrag onmiddellijk voor den oorlog. Rekent men in kronen, dan spreekt deze toeneming der vraag nog veel sterker en vergelijkt men daarmee de uitvoercijfers naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika voor den oorlog — in 1913 en in 1914 exporteerde onze boomkwekerij daarheen voor een waarde van ongeveer $1\frac{1}{4}$ miljoen gulden —, dan zou men geneigd zijn vol enthousiasme te concludeeren, dat onze weerbare exporteurs het verloren afzetgebied der Unie hebben heroverd in Noord-Europa. Daarin schuilt natuurlijk eenige overdrijving, daar inmiddels ook de koopkracht van onzen gulden aanzienlijk is verminderd en Duitschland met zijn lagen valutastand weer als concurrent op de Scandinavische markt verschijnt, doch niettemin toont reeds dit voorbeeld, dat onze wakkere boomkweekers niet bij de pakken neerzitten en in dagen van nood waard zijn geholpen te worden. Immers hoeveel geringer zijn de inwoners van Scandinavië dan die der Vereenigde Staten in aantal en koopkracht.

De handel op Engeland is eerst sinds kort weer vrij. In het najaar 1919 voerde de Bond daarheen uit voor ongeveer f 350.000. Was het transport dit voorjaar niet bemoeilijkt, dan zou daarbij nog wel

f 100.000 gekomen zijn en zou onze geheele boomkwekerij wel voor 6 ton gedurende het verzendseizoen 1919—'20 naar Groot-Brittannië en Ierland hebben verscheept en dat terwijl dit afzetgebied nog bijna niet bereisd was. Dat hier nog een veelbelovend arbeidsveld voor onze exporteurs ligt, heeft het reiseseizoen van dit voorjaar wel reeds overtuigend geleerd. Terwijl de totaalwaarde van onzen Engelschen export voor den oorlog slechts 4 à 5 ton bedroeg, kan hij wellicht zoo groot worden als onze Duitsche export toen was. Men verlieze niet uit het oog, dat vroeger toen schier de geheele gematigde zône van Europa en Noord-Amerika voor onze producten openstond, vele exporteurs als terrein hunner werkzaamheid Engeland met de Vereenigde Staten verwisselden, omdat zij daar zooveel gemakkelijker afzet vonden, doch dat ze thans door de omstandigheden worden gedwongen al het mogelijke te doen om zich een behoorlijken handel te verzekeren. Daarbij zullen ze natuurlijk niet alleen hebben te rekenen met toenemende productie in het afzetgebied zelf, doch ook in België en Frankrijk, waar men onder lage valuta produceert en dus althans tijdelijk scherp met de prijzen zal concurreren. Overigens is de export dezer beide landen zeer passief, daar ze weinig reizen en de Nederlandsche plantenhandelaren de eerste reizigers der wereld in hunne branche zijn. In elk geval is het Vereenigd Koninkrijk met zijn koopkracht en zijn groote liefde voor planten voor onzen export een markt, waarvan we voor de toekomst wat kunnen verwachten.

De uitvoer van den Bond naar Zwitserland had in 1917—'18 een waarde van pl.m. f 30.000, in 1918—'19 van pl.m. f 60.000 en in het najaar '19 van f 80.000, doch kan voor het afgelopen handelsseizoen geraamd worden op f 135.000 of voor ons land op bijna f 200.000. Ook deze handel is nog voor uitbreiding vatbaar, al mogen we ons niet ontveinzen, dat we hier de eerste jaren nog zullen hebben te kampen tegen de goedkoopere productie van Duitschland, België en Frankrijk.

Een hoogst belangrijk afzetgebied waren nog in de eerste oorlogsjaren de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. In 1915 exporteerden we daarheen nog voor ruim $1\frac{1}{2}$ en in 1916 voor ongeveer 2 miljoen gulden en het zal dus niet bevreemden, dat tot de afkondiging van het invoerverbod (Quarantine Act No. 37) handel en cultuur steeds meer zich naar de eischen dezer markt wijzigden, naarmate de afzet in het oude Europa verminderde. Toch is Noord-Amerika nog niet geheel voor onzen export verloren: Canada is nog open en de Unie laat nog onderstemmen voor rozen en vruchtgoed binnen. De Bond exporteerde in 1917—'18 nog voor ruim f 250.000, in 1918—'19 voor ruim f 750.000. Dit geschiedde in het voorjaar, 1 Juni werd het invoerverbod van kracht en in het najaar was de export naar Noord-Amerika slechts f 100.000. Dit cijfer is ontstellend laag, doch in 1919 werd dit afzetgebied niet bereisd en dit voorjaar wel: onze exporteurs geven geen kamp: Canada wordt vlijtiger bewerkt dan ooit en in de Unie zoeken ze een markt van betekenis voor de genoemde onderstemmen. Met een enkel woord zij ten slotte nog over enkele andere landen gesproken. Duitschland nam de laatste jaren nog wel wat onder bijzondere voorwaarden en in het najaar van 1919 zelfs nog bij een marktwaarde van 3 ct. en een invoerverbod voor ruim f 60.000, Frankrijk voor f 7000, België voor f 8000, Portugal voor f 2000, Italië voor f 1000, Zuid-Amerika voor f 6500 en Japan en Australië voor enkele honderden gulden, doch dat legt geen gewicht in de schaal.

Wanneer we nu de waarde van den export in het handelsseizoen 1919—'20 schatten op ruim $2\frac{1}{2}$ miljoen gulden, dan is er ongetwijfeld een sterke teruggang, want in het jaar 1914 was hij zeker 6 miljoen, maar anderzijds mag de toestand toch allerminst als hopeloos worden voorgesteld. Wel is het afzetgebied zeer geslonken, doch de afzet niet in die mate en deze

afzet is voor uitbreiding vatbaar, wanneer de culturen zich zoo nauwkeurig mogelijk gaan aanpassen aan de vraag der markt, die ons gebleven is. Dat kost tijd en geld; tijd om voorraden te maken van artikelen, die bijzonder in Scandinavië, in Groot-Brittannië en Ierland, enz. gezocht zijn; geld omdat een opstand van leverbare planten, waaraan jarenlang gekweekt is voor de Deutsche of Amerikaansche markt, vernietigd moeten worden. Reeds legt men zich in verschillende centra op groote schaal toe op de productie van plantsoen voor bosch en haag, dijken en wegen, op onderstammen voor rozen en vruchtgoed en bij het wereldtekort aan deze artikelen, bij de verwachting van een aanhoudende vraag naar hout en fruit overwegen reeds verschillende exporteurs het zoeken van buitenlandsche relaties voor de afneming van boschplantsoen, vruchtgoed, enz. Andere kweekers willen hunne culturen wijzigen in dien zin, dat ze meer werk gaan maken van het z.g. Fransche goed, d.w.z. het kweeken van jong goed door zaaien, stekken, enten, enz., weer anderen willen zich met de borst toeleggen op de cultuur van vaste planten, alpinen en rotsplanten, in het bijzonder voor de Engelsche markt; kortom het geheele bedrijf maakt niet alleen een crisis, maar ook een metamorphose door, grooter en acuter dan het er ooit een heeft doorleefd. Dat daarbij Regeeringscrediet voor velen een steun in den rug, voor het geheele bedrijf een schokbreker kan zijn, zal na het voorgaande weinig betoog meer behoeven. Vooral in de z.g. Boskoopse culturen, de teelt van Buxus, Coniferen, Rhododendrons, Sparren, Taxus, enz. zal een belangrijke verandering moeten worden gebracht, al zal de overtuiging daarvan eerst geleidelijk tot de massa der kweekers doordringen. Automatisch zal door deze metamorphose de productie inkrimpen: vele bedrijven, welke reeds vóór den oorlog weinig levenskracht toonden, zullen verdwijnen, maar aan de taaie levenskracht onzer exportboomkwekerij in haar geheel, aan het volhardingsvermogen, de energie en de vastberadenheid harer beoefenaren behoeft niet te worden getwijfeld: als de Regeering hun den onmisbaren steun in deze moeilijke periode niet onthoudt, dan zullen ze er wel in slagen het bedrijf uit de economische branding te redden.

C. PH. MOERLANDS.

Boskoop.

DIVIDEND- EN TANTIEMEBELASTING.

De heer J. P. Croin schrijft ons alsnog:

Aan het verzoek, dat mij, naar aanleiding van mijn artikel in het No. van 26 Mei j.l. van dit weekblad, van meerdere zijden gedaan werd, een systematische wijze van berekening te geven van het van winstaandeelen en salarissen in te houden belastingbedrag, noodig voor het juiste naleven van art. 11, laatste lid der wet, voor naamlooze vennootschappen enz., voor wie art. 3, juncto art. 10, laatste lid, toepassing vindt, voldoe ik hierbij.

Eerste berekening.

Men berekene voor elk der commissarissen, directeuren en leden van het personeel het winstaandeel, zooals dit volgt uit de winstverdeling (dus zonder aftrek van belasting). Men vulle, zoo noodig, voor ieder der directeuren en leden van het personeel (dus niet voor commissarissen) zijn salaris uit zijn winstaandeel aan tot f 10.000. De hierna overblijvende winstaandeelen of deelen van winstaandeelen telle men samen tot één bedrag, hetwelk genoemd wordt bruto-tantième en in de volgende berekening wordt voorgesteld door *T*.

Tweede berekening. Zij: *T* het bruto-tantième;

p het percentage, dat, met inbegrip van rijks- en gemeente-opcenten, van de tantièmes en salarissen geheven wordt. (Dit kan verschillen van het percentage, dat van de dividenden enz. geheven wordt, in verband met art. 3a der Opcentenwet.);

D het totaal der uitdeelingen over het boekjaar,

zonder winstaandeelen van commissarissen, directeuren en leden van het personeel;

d het bedrag, dat in het boekjaar genoten wordt ter zake van het bezit van aandelen op naam in andere vennootschappen enz.;

$100x$ het bedrag, waarover de belasting van de winstaandeelen van commissarissen, directeuren en leden van het personeel zal worden berekend, zoodat px deze belasting is.

Men berekent nu *x* uit de vergelijking:

$$T - px - 100x = \frac{d(T - px)}{D + T - px}$$

N.B. Men verzuime niet de aldus berekende waarde van *x* te controleren door substitutie in nevenst. vergelijking.

Deze waarde van *x* vermenigvuldige men met *p*, zoodat px gevonden wordt. Dit is het totale bedrag, dat van de winstaandeelen van commissarissen, directeuren en leden van het personeel voor belasting in mindering moet worden gebracht. Dit bedrag verdeele men over commissarissen, directeuren en leden van het personeel in verhouding tot de bruto-bedragen der winstaandeelen, voor zoover deze niet gediend hebben om het salaris tot f 10.000 aan te vullen. Op deze wijze vindt men het bedrag wat men van ieders tantième voor belasting behoort in te houden en dus ook het netto-tantième, wat overblijft en — eventueel vermeerderd met het (onbelaste) tantième, wat gediend heeft, om het salaris tot f 10.000 aan te vullen — op het aangifte-biljet moet worden ingevuld.

Derde berekening.

Men trekke van het salaris van elk der commissarissen, directeuren en leden van het personeel, dat het belastingvrije bedrag, bedoeld in art. 7 der wet, te boven gaat, dit belastingvrije bedrag af en telle de restanten (bruto-restanten) bijeen. Deze som vermenigvuldige men met $\frac{p}{100 + p}$, waardoor men het

totale belastingbedrag vindt, dat van de salarissen van commissarissen, directeuren en leden van het personeel in mindering moet worden gebracht. Dit bedrag verdeele men weer over commissarissen, directeuren en leden van het personeel in verhouding tot de bruto-restanten, zoeven genoemd. Op deze wijze vindt men het bedrag, wat men ieders salaris behoort in te houden en dus ook het netto-salaris, wat overblijft en wat, inclusief het belastingvrije bedrag volgens art. 7, op het aangiftebiljet moet worden ingevuld.

J. P. CROIN.

INDEX-CIJFERS.

Datum	Algem. index-cijf. van „the Economist”	Gem. pond. denkoers over den afg. mnd.	Herleid algemeen index-cijfer.
1 Januari 1914.....	119,2	12,11%	119,6
1 Januari 1915.....	127,3	11,78	124,1
1 Januari 1916.....	151,6	11,02	138,3
1 Januari 1917.....	223,0	11,68	215,6
1 Januari 1918.....	263,2	11,06	240,9
1 April „.....	266,6	10,395	229,4
1 Juli „.....	277,5	9,37	214,4
1 October „.....	283,5	9,86	228,1
1 Januari 1919.....	277,0	11,19	256,6
Einde Januari 1919....	265,9	11,33	249,4
„ April „.....	262,4	11,535	250,1
„ Juli „.....	293,2	11,70	284,0
„ October „.....	308,1	11,06	282,1
„ Januari 1920....	353,1	9,83	286,7
„ Februari „.....	370,9	8,985	275,9
„ Maart „.....	379,6	10,125	318,2
„ April „.....	374,2	10,65	329,9
„ Mei „.....	372,7	10,655	328,7
„ Juni „.....	356,7	10,905	322

Het totale index-cijfer vertoont aan het einde van de maand Juni een aanzienlijke vermindering. Het bedraagt thans 7847 punten, zijnde 352 punten lager dan einde Mei, terwijl het percentuele cijfer van 372,7 tot 356,7 is gedaald. Het index-cijfer is thans, na sinds Maart geleidelijk gedaald te zijn, bijna gelijk aan dat bereikt op einde Januari van dit jaar, toen het 7768 bedroeg.

Zoals uit de onderstaande tabel, welke de maandelijksche veranderingen sedert het sluiten van den wapenstilstand geeft, valt te zien, is het index-cijfer thans echter nog 26 pCt. hooger dan op dat tijdstip; het cijfer op dien datum werd gelijk 100 gesteld.

1918—November ..	100	1919—September ..	106
December ..	98	October	109
1919—Januari	94	November ..	112
Februari	93	December ..	118
Maart	92	1920—Januari	125
April	93	Februari	131
Mei	96	Maart	134
Juni	99	April	132
Juli	104	Mei	132
Augustus ..	105	Juni	126

Zoals „the Economist” bij de cijfers opmerkt, ziet men bij vergelijking van de laatste drie maanden, April, Mei en Juni van dit jaar, met de overeenkomstige drie maanden van het vorige jaar een tegengesteld verloop, daar toen de prijzen snel stegen.

Hieronder volgt de gebruikelijke tabel.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Droers: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen index-cijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ..	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April ..	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli ..	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 October ..	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
1 Januari 1915	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
1 April ..	840	427	597	644	797	3305	150,2
1 Juli ..	818	428	601	624	779	3250	147,7
1 October ..	809½	470½	667	619½	769½	3336	151,6
1 Januari 1916	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
1 April ..	949½	503	796½	851	913	4013	182,4
1 Juli ..	989	520	794	895	1015	4213	191,5
1 October ..	1018	536½	937	858½	1073	4423	201,0
1 Januari 1917	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
1 April ..	1346	610½	1226	834½	1283	5300	240,9
1 Juli ..	1432½	652½	1441-	841½	1278½	5646	256,6
1 October ..	1221½	726	1509½	822½	1354½	5634	256,1
1 Januari 1918	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
1 April ..	1244	744½	1760	850	1342½	5941	270,0
1 Juli ..	1274	777½	1808	889½	1379	6128	278,5
1 October ..	1271	780	1889	878½	1391½	6210	282,6
1 Januari 1919	1308	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
Einde Jan. ..	1287	782½	1618½	828	1335	5851	265,9
„ Febr. ..	1288½	782½	1596½	818	1310½	5796	263,8
„ Mrt. ..	1285	782½	1502	844½	1294	5708	259,4
„ April ..	1306½	752	1512½	912½	1290½	5774	262,4
„ Mei ..	1310½	776½	1643	931	1327	5988	272,2
„ Juni ..	1338	800	1741½	937	1371½	6188	281,8
„ Juli ..	1339½	805½	1854½	1033½	1417	6450	293,2
„ Aug. ..	1380	822½	1877½	1040	1383	6503	295,6
„ Sept. ..	1399	817½	1979½	1047	1344	6587	299,4
„ Oct. ..	1412	838	2123	1064	1358	6795	308,9
„ Nov. ..	1427½	866	2202½	1093	1396	6985	317,5
„ Dec. ..	1441½	881½	2442½	1145	1453½	7364	334,7
„ Jan. 1920	1461	857½	2702½	1211½	1535½	7768	353,1
„ Febr. ..	1454	886½	2951½	1253½	1614½	8160	370,9
„ Mrt. ..	1508	914	2974½	1246	1709½	8352	379,6
„ April ..	1498½	908	2938½	1232½	1654½	8232	374,2
„ Mei ..	1484	981½	2819	1295½	1619	8199	372,7
„ Juni ..	1511	929½	2562	1289	1555½	7847	356,7

Alleen de eerste groep „granen en vleesch” vertoont een vermeerdering, welke voornamelijk toegeschreven moet worden aan een stijging in den prijs van haver. In de tweede groep der voedingsmiddelen vertoont thee de aanzienlijkste daling. De grootste daling vertoont de groep „weefstoffen”, alleen de prijs van vlas is gestegen. Wolprijzen zijn nog steeds dalende, tengevolge van verminderde vraag naar ruw materiaal, zowel voor binnen- als buitenlandse rekening. Zijde vertoont opnieuw een sterken teruggang, de notering is thans nog minder dan de helft, drie maanden geleden bereikt. Jute en hennep eveneens iets lager. Bij de groep „delfstoffen” zijn ijzeren staven hooger, lood is nog al sterk gedaald. In de groep „diversen” is de teruggang de oorzaak van een prijsdaling van oliezenaden, talk en rubber.

Ten slotte geeft „the Economist” nog een vergelijkende tabel van de prijzen van 22 artikelen aan het einde van het eerste halfjaar van de laatste vier jaar en op 30 Juni 1914.

	Einde Juni van:				
	1914	1917	1918	1919	1920
Clev. No. 3 ruw-ijz.	51/6	92/6	95/	160/	217/6
Stalen rails	120/	225/	217/6	300/	460/
Koper Stand. p. ton	£ 60 1/4	£ 130 1/4	£ 110 1/4	£ 78 3/4	£ 89 7/8
Tin Standaard „	£ 137 1/2	£ 243 7/8	£ 331 1/3	£ 238 1/2	£ 260 1/4
Lood (Eng.) „	£ 19 3/4	£ 30	£ 29	£ 23 1/4	£ 36 1/2
Tarwe	34/3	78/1	74/4	73/3	78/9
Gerst	25/4	75/	58/5	62/8	87/2
Haver	20/	55/2	47/8	48/7	64/7
Schap.vl.pr. p. 8 lbs	6/10	12/8	9/6	9/6	10/
Suiker (W.-I.) p. cwt	11/3	42/3	55/6	55/6	95/9
Koffie (Santos) „	52/6	82/6	122/6	132/	145/
Thee (ordin.) p. lb.	6 1/8 d.	18 3/4 d.	14 d.	21 1/4 d.	12
Rijst	7 1/2 p. cwt.	26/3	26/3	37/	38
Katoen (mid.) p. lb.	7,63 d.	19,45 d.	23,22 d.	20,92 d.	26,62 d.
id. (40's weft) „	10 1/8 d.	23 1/2 d.	49 d.	38 d.	50 1/2 d.
Wol (N.Z. Wal.) „	14 1/2 d.	58 1/2 d.	58 1/2	77 1/4	84 d.
Talk	32/	57/6	72/	97/	73/
Hennep (Man.) p. t.	£ 26 1/2	£ 85	£ 100	£ 55	£ 59
Zijde (Canton) p. lb.	13/	17/9	24/	27,6	28/
Vlas (Riga ZK) p. t.	£ 29 1/2	£ 133	£ 147	£ 177	£ 382 1/2
Petroleum p. 8 lbs.	7 1/2 d.	14 1/2 d.	22 1/2 d.	16 1/2 d.	25 3/4 d.
Rubber (Fine hard para.... p. lb.)	2/9 3/4	2/11 1/2	3/1 1/2	2/5 1/4	1/11 1/2

Vergeleken met 1919 is de belangrijkste verandering een stijging van ijzer- en staalprijzen. Tin vertoont een opvallende daling, terwijl rubber aanzienlijk gedaald is beneden het niveau van voor den oorlog.

Kleinhandelsprijzen. De verhoudingscijfers van verbruiksartikelen, in den handel gebracht door de Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.), welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden, zijn de navolgende. Bij beschouwing van deze cijfers neme men in aanmerking, dat het voorkomt, dat een artikel tijdelijk door een of meer der 6 coöperaties niet werd verkocht, wat van invloed kan zijn op den loop der verhoudingscijfers.

Artikelen	1914	1915	1916	1917	1918	1919	April 1920	Mei 1920
Boonen (bruine)	157	175	214	136	111	146	211	218
„ (witte)	172	200	259	338	221	238	345	345
Erwten (capuc.)	153	178	192	236	211	217	194	211
„ (grauwe)	139	157	177	220	191	209	243	284
„ (groene)	143	160	203	140	103	130	180	190
Gort	123	142	161	135	123	197	197	219
„ (boekweit)	117	171	200	292	312	292	329	337
„ (haver) ..	103	137	150	147	120	120	200	200
Kaas (Leids.)	140	160	179	221	207	253	287	276
„ (Gouds.)	125	133	123	126	177	195	201	212
Koffie	88	91	101	118	174	169	157	156
Margarine ..	99	102	110	122	136	148	163	163
Meel (tarvebl.)	129	159	159	212	224	259	329	347
„ (boekw.) ..	114	152	195	324	362	314	343	343
Olie (boter) ..	101	127	149	235	409	381	287	287
„ (patent) ..	141	207	228	293	351	446	466	466
„ (raap) ..	137	188	208	329	540	519	414	414
Rijst	116	112	122	125	122	169	337	347
Soda	83	117	283	267	417	283	467	533
Stijfjel	107	130	160	320	680	577	343	343
Stroop	100	125	154	179	193	200	200	200
Suiker (basterd)	91	107	115	116	120	147	216	216
„ (melis) ..	89	97	100	103	103	121	177	179
Thee	113	117	120	127	119	139	143	143
Vermicelli ..	124	203	207	272	266	300	328	331
Zeep (w. Brist.)	100	119	126	160	183	191	153	153
„ (zachte) ..	87	121	158	121	117	275	362	350
Zout	80	90	90	110	190	160	160	160
Gemiddelde verhoudingscijfers.	116	141	165	195	228	239	265	272

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

LONDENSCHÉ CORRESPONDENTIE.

De credietrantsoenen door de banken; de buitenlandsche Staatsschuld en de raming der uitgaven; de handelsbeweging; de onderhandelingen met Rusland.

Onze Londensche Correspondent schrijft ons d.d. 16 Juli 1920:

We have been witnessing this week the closing stages of the anti-Chancellor campaign. The Government stood firm on Monday, when the closing stages of the Excess Profits Debate came on, and the event showed that the City took the maintenance of the 60 pCt. rate with coolness, if not with pleasure. Mr. Chamberlain, in order to placate the opposition, made one conditional statement, which he may find rather embarrassing later on. The government, he said, never contemplated that the 60 pCt. rate should continue beyond the year. „If they were responsible for the finance of next year, they should not propose to the House a rate of duty in excess of 40 pCt. And if the Government succeeded in the interim in finding a satisfactory alternative, they might not have to make even that proposal.” It is always a bad thing to make statements of this character, and particularly at a time like the present, when the political situation all over the world is so unsettled.

Mr. Chamberlain gave the House some interesting information as to his responsibility for the rationing of credit by the banks, which it appears was due to his initiative. The rationing of credit was the alternative to a further rise in the Treasury bill rate. „Having taken every step within his power, he found that he was being forced into a fresh inflation, not because he was borrowing new money, but because the demands for money were so great that the attraction of Treasury Bills was insufficient as compared with the other opportunities of investment. Before raising the rates again, he sought an interview with bankers to see if they could help, pointing out to them that it was useless for him to restrict the creation of credit, if they only took advantage of his self-denying ordinance to create credit on a larger scale themselves. He told them that he did not think that they could go on increasing the amount of their overdrafts and loans, or that they ought to allow the overdrafts and loans to be used for speculative purposes, and in particular for the speculative holding up of stocks for higher prices.” In other words, the business community could put up with higher rates for money, due to higher treasury bill rates, or with lower treasury bill rates with limited credit, so that the Government could get its fair share of such money as was available. There has been a good deal of grumbling at the rationing of credit, as the extract which I quoted from Barclays Bank circular last week showed, but of course so long as the government goes on borrowing, the highest bidder will in any case get what supplies are offering, and with the decline in demands from overseas markets, there is no proof that higher prices would suit the manufacturer better than limited accommodation.

As a matter of fact, the limitation which has actually taken place, has probably been greatly exaggerated. Three of the leading joint-stock banks have this week published their half yearly balance sheets: the banks being Barclays, The London Joint, City and Midland and the National Provincial and Union Bank. The results are interesting. Taking advances and overdrafts, acceptances and bills discounted as an index of the volume of accommodation afforded to the customers (including the Government where the Treasury Bills held are included among the Bills), the movement can be thus displayed:

1. London Joint, City and Midland Bank:

	30/6/20	31/12/19	30/6/19
Adv. on Current Accounts	£ 185.2	£ 163.0	£ 116.9
Bills.....	„ 67.1	„ 67.3	„ 62.2
Acceptances.....	„ 21.7	„ 29.0	„ 16.1
Advances on War Loan..	„ 11.9	„ 15.6	„ 12.3
Totals.....	£ 285.9	£ 274.9	£ 207.5

2. Barclays Bank:

Advances.....	£ 153.9	£ 130.1	£ 94.5
Bills.....	„ 31.5	„ 30.3	„ 41.2
Acceptances.....	„ 13.5	„ 13.6	„ 6.4
Totals.....	£ 198.9	£ 174.0	£ 142.1

3. National Provincial and Union Bank:

Advances.....	£ 135.9	£ 140.4	£ 117.8
Bills.....	„ 32.0	„ 23.9	
Totals.....	£ 167.9	£ 164.3	

It will be noted that the components of the items have changed in certain cases, but that there is in no case an aggregate reduction. It follows that the complaints cannot be taken as indicating anything like a general cessation of credit granting.

The movement for stimulating a sense of responsibility on matters of finance continues unabated. Last week I referred to a memorandum to the British Government, issued by the Federation of British Industries. This morning we have had a letter to the public, signed by some very distinguished names, including two very prominent bankers, Sir Robert Hadfield of the Iron and Steel Institute (the hero of last weeks debate in the House of Lords), Lord Midleton and others, stating that in the opinion of the signatories „there is no cure for the present state of affairs except in the constituencies” and informing the public that the signatories have formed themselves into „a committee for the purpose of promoting the views here expressed.” As I have previously indicated in these letters, such complaints are mainly of academic importance; the general public is not in the least likely to do more than grumble, being itself largely to blame for the recent expenditure, in so far as that has been due to subsidies to bakers and to the railways to keep bread and fares down, to say nothing of its lack of interest in foreign policy, which is one of the serious factors in the situation.

Meanwhile it is some satisfaction to know that the trading operations of the Government seem to have been conducted with considerable success. From a recent return (Cmd. 788), it appears that though up to March 31/1919, there was an excess of expenditure over income of nearly £ 61 millions, the figures for the last year show a balance the other way of £ 79 millions, so that the Government is some £ 18 millions to the good. The administrative costs work out at a very small ratio to sales, it amounting in the case of all materials to 0.33 per cent, and if compared with turnover to 0.147 per cent. The trading departments have given up the attempt to keep down prices by the policy of selling cheap to the dealers, having found that the latter simply made the profits that the department might have made in their place, so that the explanation of the larger receipts in the last trading year are easily explained.

This week also the Government has published some interesting figures as to the external debt. Your readers will remember that the dead-weight amount outstanding on 31 March this year, as shown in the return I gave in your number of 7 July, amounted to £ 1.278.714.000. A year before it had been £ 1.364.850.000. Of the amount outstanding, nearly the whole is owed to the United States. Of the total amount outstanding on March 31:

Owed to allies for which we possess counter claims	£ 113.500.000
Owed to the United States	„ 1.033.692.000
Owed to Canada	„ 73.419.000

Since March 31, 1919 up to date the American debt has been reduced by nearly £ 70 millions with the prospect of a further reduction in October, the Canadian Debt has been reduced by £ 66 millions, and the debt to the Argentine by £ 10 millions.

Satisfactory as these indications of reduced indebtedness abroad are, it would be a great mistake to overlook the enormous burdens which remain. The average taxpayer is forgetting the golden days before the war, but the return published last week, which I had not space to mention in my last letter, is a sad reminder of how things have changed.

Comparing the expenditure 1913-'14 with the Estimated Expenditure of the current financial year, one gets the following picture:

Actual Expenditure 1913-'14:

National Debt	£ 24,500,000
Fighting Services	„ 86,028,000
Civil Services	„ 55,006,000
Revenue Departments	„ 29,461,000

Estimated Expenditure, 1920-'21:

National Debt	£ 345,000,000
Fighting Services	„ 269,170,000
Civil Services	„ 555,626,000
Revenue Services	„ 61,280,000

Among the expenditure, for which no similar provision had to be made at all in 1913-'14, are the following items:

Pensions	£ 123,000,000
Grants to ex-soldiers	„ 27,013,000
Loans to Allies and for relief	„ 36,000,000
Railway and Canal Subsidies	„ 25,378,000
Bread Subsidy	„ 45,000,000
Housing Subsidy	„ 15,885,000
Ministry of Munitions	„ 27,323,000
Ministry of Shipping	„ 16,280,000
Coal Mines Deficiency (Advance by the Government)	„ 15,000,000

in addition to a host of smaller amounts which bring up the total of new services, as compared with 1913-'14 to no less than £ 341 millions, which is itself nearly twice the pre war expenditure.

The Foreign Trade returns, which I sent to you last week, did not include the details of the division among the several classes, which are as follows:

A. Imports

Month-ended	Class I. Food, Drink & Tobacco	Class II. Raw Materials & Articles mainly unmanufact.	Class III. Articles mainly manufact.	Class IV. Miscel- laneous
June 30, 1919..	59.6	43.9	19.3	0.1
June 30, 1920..	67.6	57.9	44.7	0.3
Difference	+ 8.0	+ 6.0	+ 25.4	+ 0.2

B. Exports

June 30, 1919..	2.7	9.7	51.2	0.9
June 30, 1920..	4.3	11.4	99.1	1.5
Difference	+ 1.6	+ 1.7	+ 47.9	+ 0.6

Imports: Six months ended

June 30, 1919..	325.3	253.6	135.6	2.3
June 30, 1920..	381.5	424.3	226.0	1.4
Difference	+ 56.2	+ 170.7	+ 70.4	- 0.9

Exports: Six months ended

June 30, 1919..	13.4	44.6	271.3	5.4
June 30, 1920..	25.3	81.8	521.7	8.6
Difference	+ 11.9	+ 37.2	+ 250.4	+ 3.2

The Floating Debt figures show a slight net decline, though a considerable redistribution in the items, in the first ten days of the month:

Adv. from the Bank of England	June 30	July 10	Difference
Adv. by Govern. Departments	„ 173,941,000	„ 172,491,000	- „ 1,450,000
Treasury Bills-outstanding	„ 1,050,090,000	„ 1,078,629,000	+ „ 28,539,000
Totals	„ 1,293,781,000	„ 1,290,620,000	- „ 3,161,000

This week's Bank Return shows the following movements:

Public Deposits	£ 214,637 down.
Other Deposits	„ 2,587,071 up.
Government Securities	„ 7,083,730 up.
Other Securities	„ 5,272,052 down.
Reserve	„ 647,970 up.
Note circulation	„ 1,493,825 up.
Coin and Bullion	„ 2,141,795 up.

This weeks return is more than ever associated with movements in the Currency Note Return; the latter shows that the volume of notes outstanding has gone up by £ 2,154,623, against which the account holds an increase of £ 2,200,000 of Bank of England notes. There has consequently been a net decline in the circulation of Bank notes, outside the holdings of the Currency note account, of about £ 700,000. The interesting question is this: where does the Bank get its increased bullion supplies from? The „Times” this morning states that „this useful addition, it is understood, does not represent a mere transfer from the cellars of the joint stock banks.” It is very unlikely, that with gold rising to 106/6 per ounce, that the Bank has been buying gold in the market, as Barclays circular suggests should be done, is it at all possible that some of the despised Russian gold should have already reached this country?

The Russian negotiations are approaching a new stage, if the statement in this mornings Press, that the conditions announced by Mr. Bonar Law in the House of Commons this week have been accepted by the Soviet Government is true. The Correspondent of the „Manchester Guardian” this week published an interesting and detailed list of the mining and forestry concessions, which the Soviet Government is prepared to grant in return for goods. These concessions are stated to be conditional, the surplus of the concessionaires goods not exported by him must be sold through the Government organisation, the code of labour laws and the regulations as to the conservation of natural resources must be adhered to, and the concession is to be for a fixed term of years, at the end of which the concession must be handed over in working order. Clearly, this represent a higher stage in the exploitation of „new countries”, than one is usually conversant with, and it will be interesting to see what the financial and trading press and interests will finally say to it. The Soviet Government is said to have no preferences at to whom the concessions are to go. Some light may be thrown by this piece of news on the American attitude towards trading with Russia.

The same paper publishes some rather pessimistic comments on the trade situation in the cotton and woollen and clothing industries. The foreigner is unable to buy, the home consumer, faced with the prospect of having to clear off the high priced stocks of manufacturers, is also holding back. Nor will the trade situation be improved by the raise in freights, which is now imminent. The passenger rates are to go up early in August, fear of the resentment of the voter preventing the original intention of fixing the date on the first of the month, and this will mean a further reduction in the purchasing ability of the great mass of the population, who will have now to double their expenditure on travel, and who will pay higher prices on all goods in consequence of higher freights for goods.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Mr. J. C. Schreuder. Het bedrijf als grondslag der arbeidersorganisatie. Dissertatie Amsterdam 1920.

De organisatie der arbeiders is oorspronkelijk geschied naar het „vak”. Onder de loontrekkende werklieden voelden niet zij, die in een zelfde bedrijf werk-

zaam waren, in de eerste plaats de behoefte aan nauwere aaneensluiting om op die wijze te trachten zich het leven minder zorgelijk te maken, maar zij, die eenzelfde vak of beroep uitoefenden. Geleidelijk had evenwel uit allerlei oorzaken eene ontwikkeling plaats van de arbeidersorganisatie in de richting van de bedrijfsorganisatie, waaronder is te verstaan de arbeidersvereniging, waarin alle in het bedrijf werkzame loontrekkenden zijn vereenigd. Opgenomen worden dus zoowel de geschoolde als de ongeschoolde arbeiders; zoowel zij, wier arbeid als speciaal tot het bedrijf behoorend kan gerekend worden, als zij, die bijkomende diensten verrichten; zoowel de laagste rangen als zij, die met toezicht zijn belast of met eenig gezag bekleed; en eindelijk zoowel het technische als het administratieve personeel.

Deze ontwikkeling wordt door den heer Schreuder in zijn dissertatie uitvoerig geschetst. Hij is zelf blijkbaar een overtuigd voorstander van de bedrijfsarbeidersorganisatie. Het eerste deel van zijn geschrift is geheel gewijd aan de bespreking van de doelmatigheid van het beginsel: het bedrijf als grondslag der arbeidersorganisatie. Daarbij worden behandeld de arbeidersbond als orgaan van medezeggenschap der arbeiders in het bedrijf en in zijn betrekking tot de overheid, alsmede de argumenten, waarmede de leiders der arbeidersbonden zelve het bedrijf als grondslag der arbeidersorganisatie verdedigen. In deze hoofdstukken is zeer veel sociale litteratuur en wetenswaardigs betreffende de ontwikkeling der arbeidsverhoudingen in den jongsten tijd verwerkt, meer zelfs, dan men in verband met het onderwerp der dissertatie verwachten zou. Men vindt hier gegevens zoowel over het verplichte lidmaatschap als over het georganiseerd overleg bij Rijk en gemeente, over de Whitley-councils, de Deutsche Arbeitsgemeinschaft, den Nederlandschen Hoogen Raad van Arbeid, enz. De behandeling van deze omvangrijke stof is echter bovenal beschrijvend; zij helpt duidelijk te maken waarom uit allerlei oorzaken de ontwikkeling der arbeidersorganisatie in de aangegeven richting moest gaan.

In het tweede deel van het geschrift wordt nagegaan in hoever thans reeds in Nederland het bedrijf de grondslag der arbeidersorganisatie is en worden enkele bijzondere moeilijkheden besproken, welke zich bij de organisatie der arbeiders naar de bedrijven voordoen. De schrijver is merkwaardig goed geïnformeerd en heeft het leven der vakbeweging blijkbaar met groote belangstelling en warme liefde gade geslagen. Men moge op enkele onderdeelen wat kunnen afdingen, over het geheel genomen is de voorstelling van den gang van zaken in de vakbeweging o.i. juist en worden de moeilijkheden en de waarde der gevonden oplossingen juist gewaardeerd. Het boek is als bijdrage tot de kennis onzer vakbeweging van nut, niet alleen voor de sociologen, maar zal ook bij menig vakvereenigingsman het begrip verhelderen van de beteekenis der strijdvragen, waarbij hij persoonlijk betrokken was.

Het vraagstuk, in dit geschrift behandeld, was tot dusverre in ons land niet aan eene gezette beschouwing onderworpen. Des te meer moet het treffen, hoe, volgens de hier gegeven beschrijving, de vakbeweging, wat betreft haar inrichting en vorm van organisatie, zich in voortdurende evolutie aanpast aan de veranderende omstandigheden. Daarbij wordt geen vast systeem gevolgd en leiden overwegingen van doelmatigheid blijkbaar tijdelijk voor de diverse bedrijven tot onderling afwijkende oplossingen, die theoretisch vrijwel onverklaarbaar zijn. Maar over een langeren tijdsduur beschouwd is de diepere beteekenis der voortdurende verandering onmiskenbaar.

Drieërlei omstandigheden beheerschen naar onze meening de voortdurende vormverandering der vakorganisatie in de aangegeven richting, vaak zonder dat dengenen, die haar helpen voltrekken, dit volkomen duidelijk voor oogen staat. Van beslissend belang zijn

de ontwikkeling van het grootbedrijf, waardoor op steeds uitgebreider schaal beoefenaars van diverse vakken in eenzelfde onderneming worden samengebracht; de veranderende verhouding tot het bedrijf en de leiding der ondernemingen eenzijdig, tot de gemeenschapsorganen anderzijds, naarmate de arbeidersorganisatie aan invloed en aanzien wint; de hoogere eischen, welke bij het toespitsen van den economischen strijd, aan inrichting, functioneering en weerstandvermogen der organisatie worden gesteld. In de uitvoerige beschrijving van het ontwikkelingsproces door den heer Schreuder vindt men aan deze drie elementen aandacht geschonken, al is de belichting van de innerlijke noodzakelijkheid en gebondenheid der ontwikkeling niet zeer sterk.

In het algemeen blijft het verdienstelijke boek eenigszins vlak. Het vraagstuk van de bedrijfsarbeidersorganisatie houdt uit den aard der zaak nauw verband met dat van de vervorming van het bedrijfsleven, welke thans van verschillende zijden wordt nagestreefd. Hetzij de ontwikkeling moge gaan in de richting van de R. K. bedrijfsradenorganisatie of van de socialisatie, de samenwenking van de in het bedrijf werkzame groepen arbeiders en beampten, de onderlinge verhouding wat betreft prestatie en beloning, de discipline in de ondernemingen en de verhoudingen opzichte van de leiding der ondernemingen blijven uitermate belangrijke aangelegenheden, die de wijze van organisatie van het personeel raken. Er is ook nauw verband met de strijdvraag of de sociale wetgeving moet worden uitgebouwd op gelijken grondslag voor alle loonarbeiders of, dat meer dan tot dusverre, differentiatie moet plaats hebben en aansluiting moet worden gezocht bij het bedrijf. Zoo noodt de behandeling van het onderwerp tot het openen van perspectief.

Het boek voert ons slechts tot den rand van deze groote tijd- en strijdvragen. Het opent geen vergezichten. Doch deze grondige en zuivere behandeling van het organisatie-vraagstuk, welke in eene wetenschappelijke proeve te waardeeren is, zal velen een steunpunt kunnen bieden bij het tastend zoeken naar nieuwe wegen.

J. v. d. T.

Bulletin Mensuel de l'Office Permanent de l'Institut International de Statistique. Aflev. I, Den Haag, Van Stockum.

Het te 's-Gravenhage gevestigde Office Permanent de l'Institut International de Statistique heeft dezer dagen een nieuwe publicatie in het licht gegeven. Naast het *Annuaire*, waarvan thans het deel met gegevens van sociaal-economischen aard ter perse is, is nu het „*Bulletin Mensuel*” verschenen.

Ofschoon de publicatie van dit Maandschrift in het Reglement op het Office Permanent voorgeschreven is, waren er, naar de door Mr. H. W. Methorst geteekende inleiding mededeelt, heel wat moeilijkheden te overwinnen eer met de samenstelling van het *Bulletin* een aanvang gemaakt kon worden.

De eerste aflevering behandelt eenige onderwerpen, welke vooral in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, ieders belangstelling hebben.

In de eerste plaats de *prizen*. De index-cijfers der prijzen, welke in een aantal landen gepubliceerd worden zijn onderling niet vergelijkbaar, daar zij verschillende artikelen, in aantal varieerend tusschen 19 en 294, betreffen. Het Office Permanent wil nu tot nieuwe, zooveel mogelijk vergelijkbare index-cijfers komen, door voor de verschillende landen prijzen van *dezelfde* artikelen (een 90-tal) te verzamelen.

Al kon dit doel nog niet ten volle bereikt worden, doordat het aantal ingekomen gegevens daarvoor niet voldoende was, toch is met de uitgave van het nieuwe *bulletin* niet langer gewacht, daar de beschikbare opgaven, ook op zich zelf, belangrijk waren.

Van de voornaamste artikelen zijn voor de jaren

1911—1919 en van Januari 1919 tot en met April 1920 voor elke maand de werkelijke prijzen van een vrij groot aantal artikelen vermeld, en daarnaast de indexcijfers, waarbij de gemiddelde prijzen van de tienjarige periode 1901—1910 als basis genomen is. De prijzen zijn die van den groothandel; als regel zijn het de prijzen bij koop uit de eerste hand betaald. Behalve de markten, waarvoor de prijzen golden, zijn zooveel mogelijk ook de soorten der goederen vermeld.

Als aanvulling zijn nog opgenomen, en in een grafiek samengebracht, de vrijwel algemeen bekende, doch meestal niet zoo volledig gepubliceerde indexcijfers voor Duitschland (Conrad), Frankrijk (Stat. générale), Engeland (Board of Trade, The Economist; The Statist), Italië (Bachi), Zweden (Svensk Handelstidning), Zuid-Afrika (Office of Census and Stat.) Canada (Labor Gazette), Vereenigde Staten (Labor Review, Bradstreet's, Dun's Review en Gibson), Engelsch Indië (Stat. Bureau), Japan (Ministerie van Landbouw en Handel) en Australië (Bureau of Census and Statistics).

De kleinhandelsprijzen, die vooral voor de verbruikers van veel belang zijn, konden wegens gebrek aan tijd, nog niet verzameld worden.

Een ander onderwerp, waarover het nieuwe Maandschrift niet onbelangrijke gegevens publiceert, is de werkloosheid onder de georganiseerde arbeiders in een 13-tal landen. In één tabel wordt voor elk der jaren 1913—1919, en verder maandelijks, een overzicht gegeven van a. het aantal werklozen per 100 georganiseerde arbeiders, b. het gemiddeld ledental der organisaties welke opgaven verstrekten en c. het totaal aantal georganiseerden. Natuurlijk zijn de opgaven uit de verschillende landen zonder meer niet

vergelijkbaar, doch zoowel een beknopte inleiding, welke de methoden dezer statistiek in de onderscheidene landen bespreekt, als noten bij de cijfers, waar-schuwen voor verkeerde gevolgtrekkingen.

Wegens het universele belang van dit internationale werk — dat geleidelijk verbeterd en uitgebreid zal worden — mag verwacht worden, dat het Office Permanent niet te vergeefs een beroep doet op de statistische autoriteiten der verschillende landen, om door geregelde toezending van de nieuwste gegevens, de maandelijksche verschijning van het Bulletin te bevorderen.

Wij ontvingen het Jaarboek 1920 van de Vereeniging van Nederlandsche Wijnhandelaars. Behalve de gewone rubrieken als statuten, jaarverslagen, overzicht van in- en uitvoer, bevat het jaarboekje een interessante beschouwing van Dr. W. S. Unger over den Middelburgschen wijnhandel van 1217 tot 1580, door hem getoetst aan Het Handelsboek van Eustace Caigniart, Wijnhandelaar te dier stede van 1541—1562, dat tevens van waarde is als bijdrage tot de kennis van de hoogst eenvoudige wijze van boekhouding van dien tijd. De heer G. A. M. de Bruyn deelt aan de hand van oude boeken eenige „Konstige Handgrepen” uit het bedrijf in de 18e eeuw mede.

ONTVANGEN:

Voorlezingen over de economie door Mr. P. A. Diepenhorst, I, Geschiedenis, Utrecht 1920.

MAANDCIJFERS.

RESUME UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (SUPREME ECONOMIC COUNCIL)

	Maandel. gemidd.	1919				1920						
		1913	1919	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mrt.	April	
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland	24,336	19,731	18,352 ¹	21,567 ¹	19,350 ²	21,766 ¹	19,567 ²	19,790 ²	23,893 ¹	17,947 ²	
	Ver. Staten	43,100	41,157	49,669	58,713	23,946	40,405	50,867	42,162	49,031	40,309	
	Frankrijk	3,404	1,869 ³	1,838 ³	2,265 ³	1,820 ³	2,066 ³	2,200 ³	2,715 ³	2,380 ³	—	
	Duitschland	14,383	9,049	9,962	10,358	10,217	10,458	10,322 ³	10,322 ³	—	—	
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	627	590	452	634	642	676	656	710	682	
	Ver. Staten	2,622	2,590	2,529	1,894	2,431	2,676	3,064	3,028	3,431	2,785	
	Frankrijk	434	110	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Duitschland	1,074	524	534	551	528 ³	528 ³	—	—	—	—	
Schepen op stapel eind der maand (1000 tons)	Engeland	1,957	2,994	2,817	Kwartaals-opgave	2,994	2,967	217	315 ⁷	Kwartaals-opgave	3,394	Kwartaals-opgave
	Ver. Staten	148	2,967	3,471								
	Frankrijk	229	217	175								
	Italië	—	315	286								
Imports (netto) 1000 £	Engeland	54,931	122,299	132,876	133,845	123,298	143,575	158,034	147,910	149,616	146,747	
	Ver. Staten	30,501	64,809	87,693	81,401	86,200	76,530	95,910	94,592	97,303 ⁴	100,000 ⁴	
	Frankrijk	28,071	99,262 ³	91,926	93,445	89,080	177,662	80,087	105,677	124,914	115,504	
	Italië	12,152	55,056	50,314	49,039	49,988	68,372	—	—	—	—	
Exports (binnenlandsche producten) 1000 £	Engeland	43,771	66,531	66,501	79,061	87,111	90,858	105,880	85,964	103,689	106,252	
	Ver. Staten	42,505	134,562	120,977	129,270	151,869	139,226	149,835	131,737	167,305 ⁴	139,300 ⁴	
	Frankrijk	22,934	29,044 ³	27,760	28,722	27,802	99,585	28,896	52,953	53,506	55,076	
	Italië	8,372	17,295	22,224	25,466	23,763	30,859	—	—	—	—	
Scheepsbew.: Binnenkom. schepen (1000 tons)	Engeland (geladen)	4,089	2,463	2,832	2,872	2,678	3,006	2,588	2,420	2,950	2,749	
	Ver. Staten (gel. en ballast)	4,440	3,892	4,872	5,016	3,456	3,674	3,016	—	—	—	
	Frankrijk (geladen)	2,876	1,903	2,131	1,979	2,248	2,372	2,230	—	—	—	
Index-cijfers: Groothand.-prijzen	Engeland (Economist)	100	235.2	244.7	252.4	259.4	273.5	288.5	303.1	310.2	305.7	
	Ver. Staten (Bradstreet's)	100	202.7	211.4	211.9	216.1	219.0	221.2	226.6	225.8	224.9	
	Frankrijk	100	358.3	360.0	383.8	407.1	424.9	489.3	524.6	557.4	—	
Wisselkoers: (wekel. gemiddelde)	New York op Londen	100	91.18	85.94	86.15	84.21	78.19	75.71	69.28	76.79	80.63	
	New York op Parijs	100	75.03	61.21	60.32	55.28	47.83	44.70	36.61	38.01	32.91	
	Parijs op Londen	100	125.53	140.24	142.45	152.61	153.76	170.39	190.66	201.50	247.73	

¹) Vijf weken. ²) Vier weken. ³) Inclusief de productie van Lotharingen. ⁴) Voorloopige opgave.

⁵) Inclusief de productie van Lotharingen en het Saargebied. ⁶) Inclusief Elzas-Lotharingen. ⁷) Inclusief Triëst.

⁸) Gemiddelde voor de twee maanden November/December. ⁹) Gemiddelde voor de twee maanden Januari/Februari.

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND MEI 1920

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
I Dieren en dierlijke producten	8.188.046	11.134.347	34.719.505	34.233.476	—	—	26.583.459	23.099.129
II Plantaard. voortbrengselen	166.048.540	68.798.789	124.772.951	27.034.792	41.275.589	41.763.997	—	—
III Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabriek. daarv.	643.206.799	61.339.787	67.078.997	15.126.096	576.127.802	46.213.691	—	—
IV Meel en meelfabrieken	7.514.861	2.815.222	18.297.581	5.188.860	—	—	10.782.720	2.373.638
V Chemische producten, geneesmiddelen, verfwaren en kleurstoffen	14.037.942	7.804.929	5.260.335	4.969.911	8.777.607	2.835.018	—	—
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten vanteer; fabrieken van deze stoffen, n. a. g. ..	33.384.744	11.567.174	12.239.388	12.233.488	21.145.356	—	—	666.314
VII Hout en fabrieken van hout en dergelijke stoffen; meubelen, v. a. s.	97.271.761	17.909.212	4.717.856	1.617.767	92.553.905	16.291.445	—	—
VIII Huiden, vellen, leder en lederwerk	1.872.638	8.834.724	4.079.377	11.440.782	—	—	2.206.739	2.606.058
IX Garen, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleed- en modewaren	8.636.884	45.272.105	4.935.369	24.696.833	3.701.518	20.575.272	—	—
X Aardewerk; porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen	16.206.235	1.976.659	5.361.332	1.100.382	10.844.903	876.277	—	—
XI Glas	2.556.142	1.273.270	6.734.274	2.433.002	—	—	4.178.132	1.159.732
XII Papier	7.948.651	5.531.927	36.085.726	9.241.093	—	—	28.137.075	3.709.166
XIII Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	30.699.047	21.172.823	23.417.022	17.810.952	7.282.024	3.361.871	—	—
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en vliegmaschinen	5.111.438	6.829.972	765.963	695.344	4.345.475	6.134.628	—	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	21.130.614	26.781.446	12.179.873	9.141.299	8.950.741	17.640.147	—	—
Totaal	1.063.762.841	299.042.386	360.645.549	176.964.077	703.116.792	122.078.309	—	—
Waarvan Gouden Zilver, al of niet gemunt (opgenomen in groep III)	580	528.224	72.658	6.570.940	—	—	72.078	6.042.716

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van Munt en Muntmateriaal, in gulden.

Maanden	Invoer				Uitvoer			
	1917	1918	1919	1920	1917	1918	1919	1920
Januari	115.159.177	68.009.520	75.073.388	256.207.615	74.619.462	51.437.578	41.321.453	135.932.785
Februari	71.927.189	45.903.517	106.229.028	233.591.043	61.728.903	54.372.261	44.543.205	113.340.509
Maart	75.943.200	48.897.456	148.758.852	187.916.138	68.751.001	47.372.422	52.660.723	68.210.466
April	60.390.470	35.302.563	189.565.086	203.592.812	71.320.538	30.702.241	50.827.142	99.448.337
Mei	86.189.135	35.955.767	257.009.336	298.514.162	61.926.103	35.843.354	96.168.708	170.393.137
Juni	133.786.855	30.330.163	258.183.821	—	84.585.917	23.040.469	126.270.353	—
Juli	96.712.651	47.764.858	274.264.390	—	98.699.121	35.046.826	133.623.129	—
Augustus	87.716.675	40.567.746	313.403.619	—	76.058.261	25.501.391	163.771.619	—
September	80.496.497	67.610.188	298.107.886	—	67.335.222	27.641.796	162.131.110	—
October	63.996.898	67.702.922	319.833.079	—	46.730.074	12.704.155	214.577.467	—
November	64.322.295	57.929.799	296.351.809	—	63.531.083	15.278.909	171.171.804	—
December	48.090.197	63.282.114	288.958.920	—	43.959.519	22.268.327	154.241.692	—
Totaal	964.731.239	608.356.613	2.825.739.214	1.179.821.770	819.245.204	381.209.729	1.411.308.405	587.325.234

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 4 1/2	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 7	19 Mrt. '20
	Bel. Binn. Eff. 4 1/2	1 Juli '15	Bk. v. Noorw. 6-6 1/2	18 Dec. '19
Bk. van Engeland	Vrsch. in R.C. 5 1/2	19 Aug. '14	Zwits. Nat. Bk. 5	21 Aug. '19
		16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5 1/2	28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk.		23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5	12 Nov. '19
		8 Apr. '20	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Bk. van Frankrijk		12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7 1/4	Junii '20
		19 Apr. '20	Javasche Bank 3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie				
17 Juli '20	3 1/8-1/4	5 1/2 1)	6 5/8	4-5/8	—	8-9 1)
12-17 J. '20	3 1/8-1/4	5 1/2	6 5/8	4-5/8	—	7-11
5-10 J. '20	3 1/4	5 1/4-1/2	6 5/8	4-5/8	—	6-10
28 J.-3 J. '20	3 1/4-3/8	5 1/4-1/2	6 5/8	4-5/8	—	6-15
14-18 J. '19	3 1/4-4	3 1/2-4	3 1/8-1/2	4-5/8	—	6-7 1/2
15-20 J. '18	2 1/2-7/8	3	3 1/2-3/2	4-5/8	—	5 1/2-6
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/2-1/2	2 1/2	1 1/4-2 1/2

1) Noteering van 16 Juli 1920.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

In aansluiting aan New York was hier Londen de geheele week aangeboden. De koers van Londen liep daardoor terug van 11.18 op 11.11; heden 11.02. Daar echter de daling in New York aanzienlijk grooter was dan hier, waren dollars hier sterk gevraagd en liep de koers op van 282 1/2 tot 285 1/2; heden 289 1/2. Door de daling van den Londen-koers waren Parijs en Brussel eveneens eerder aangeboden, zonder dat dit echter in een daling van de koersen tot uitdrukking kwam. Marken en Oostenr. Kronen eveneens flauwer. De gunstige afloop van de Spa'sche conferentie had geen merkbaaren invloed op den koers. Een kleine verheffing werd weder spoedig te niet gedaan en het slot bleef flauw. Skandinavië was niet vast. Vooral Christiania kon zich sterk herstellen van den val der vorige weken. Zwitserland nog steeds gezocht voor reizigersverkeer. De koers bleef echter stationnair. Batavia aanzienlijk vaster 104 a 104 1/4. Spanje flauw.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Wenen	Brussel	New York
12 Juli 1920..	11.17	23.85	7.45	1.97 1/2	25.55	2.82 3/4
13 „ 1920..	11.15	23.45	7.35	1.92 1/2	25.30	2.82 7/8
14 „ 1920..	11.13 1/2	23.70	7.35	1.90	25.25	2.83 3/4
15 „ 1920..	11.06	23.55	7.30	1.92 1/2	25.12 1/2	2.85 1/8
16 „ 1920..	11.11	24.—	7.42 1/2	1.92	25.47 1/2	2.85
17 „ 1920..	—	—	—	—	—	—
Laagste d. w. 1)	11.06	23.40	7.20	1.85	25.05	2.82
Hoogste „ „ 1)	11.18	24.20	7.65	2.—	25.65	2.86 1/4
9 Juli 1920..	11.18	23.80	7.40	1.97 1/2	25.40	2.82 1/2
3 „ 1920..	11.17	24.75	7.50	1.97 1/2	24.85	2.82 1/2 3
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 2 Juli 1920.

Data	Stockholm	Kopen-hagen	Chris-tiantia	Zwitser-land	Spanje	Batavia 1)
12 Juli 1920	62.65	47.—	47.25	50.75	46.—	104-1/4
13 „ 1920	62.75	47.20	47.30	50.65	45.65	104-1/4
14 „ 1920	63.—	47.90	47.90	50.60	45.65	104-1/4
15 „ 1920	62.70	47.60	47.65	50.50	45.50	104-1/4
16 „ 1920	63.35	47.60	48.—	50.60	45.75	104-1/4
17 „ 1920	—	—	—	—	45.50	104-1/4
L'ste d. w. 1)	62.40	46.90	47.—	50.40	45.25	104
H'ste „ „ 1)	63.50	48.—	48.40	50.75	46.25	104 1/4
9 Juli 1920	62.40	46.60	47.—	50.80	46.—	102 1/2 2
3 „ 1920	62.60	46.60	48.25	51.—	46.50	102 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.
2) Noteering van 10 Juli 1920.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
17 Juli .. 1920	3.87.25	8.31	nom.	***
Laagste d. week	3.94.75	8.38	nom.	***
Hoogste „ „	3.87.25	8.28	nom.	***
10 Juli .. 1920	3.95.12	8.46	nom.	***
2 „ .. 1920	3.95.87	8.34	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	6.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	3 Juli	10 Juli	12-17 Juli		17 Juli
		1920	1920	Laagste	Hoogste	1920
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1)	d. p. £	56 3/4	56 3/16	56	57 3/8	56 1/4
Calcutta ...	£ p. rup.	1/9 7/8	1/10 1/2	1/9 1/8	1/10 7/8	1/10 1/8
Hongkong ...	id. p. \$	3/7 1/2	3/7 1/2	3/7 1/2	3/8 1/2	3/8
Lissabon ...	d. per Mil.	11	11 1/8	10 1/2	11 1/2	11 1/4
Madrid	Peset. p. £	24.25	24.40	24.05	24.50	24.34
*Montevideo 1	d. per \$	56 1/2	56 1/6	56	57 1/4	56 1/4
Montreal ...	\$ per £	4.51	4.49 1/2	4.39	4.51	4.41
*R. d. Janeiro.	d. per Mil.	14 1/16	14 1/16	14 1/4	14 1/2	14 1/4
Rome	Lires p. £	64.50	65.50	65.—	66.75	66.25
Shanghai ...	£ p. tael	5/1 1/2 2)	5/0 3/4	5/0	5/3 1/2	5/1 1/4
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/10	2/4	2/3 1/10	2/4 1/10	2/3 2/10 2
*Valparaiso..	d. p. peso	13 3/32	12 17/32	11 1/4	12 29/32	11 1/4
Yokohama ..	£ per yen	2/7 1/16	2/7 1/8	2/7	2/7 11/16	2/7 9/16

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.
2) Noteering van 30 Juni 1920.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen te New York

17 Juli 1920.....	52	89 3/8
10 „ 1920.....	52 3/8	92 1/8
3 „ 1920.....	51 1/8	89 1/2 1)
26 Juni 1920.....	50 1/2	90
18 Juli 1919.....	54 1/4	105 1/2
20 Juli 1918.....	48 19/16	99 3/8
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

1) Noteering van 2 Juli 1920.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 19 Juli 1920.

Activa.

Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 26.264.533,40 1/2	B.-bk. „ 1.582.770,15	Ag.sch. „ 76.407.517,73 1/2	f 104.254.821,29
Papier o. h. Buitenl. in disconto	.....			
Idem eigen portef.	f 41.709.476,—			
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet atgel. „	.....			
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 116.427.222,38	B.-bk. „ 28.623.948,66 1/2	Ag.sch. „ 185.679.461,10 1/2	f 330.730.632,15
Op Effecten	f 317.745.632,15			
Op Goederen en Spec.	12.985.000,—			
Voorschotten a. h. Rijk	„ 330.730.732,15			
Munt en Muntmateriaal	.....			
Munt, Goud	f 56.426.870,—			
Muntmat., Goud ..	„ 579.912.075,53			
	f 636.338.945,53			
Munt, Zilver, enz.	„ 14.714.390,02 1/2			
Muntmat., Zilver ..	.....			
Effecten	„ 651.053.335,55 1/2			
Bel. v. h. Res.fonds. .	f 3.668.159,62 1/2			
id. van 1/8 v. h. kapit. „	„ 3.890.127,37 1/2			
Geb. en Meub. der Bank	„ 7.558.287,—			
Diverse rekeningen	„ 3.594.000,—			
	f 47.769.987,46 1/2			
	f 1.186.670.539,46			
	Passiva.			
Kapitaal	f 20.000.000,—			
Reservefonds	„ 5.000.000,—			
Bankbiljetten in omloop	„ 1027.293.660,—			
Bankassigatiën in omloop	„ 2.268.261,13			
Rek.-Cour. } Het Rijk f 16.796.253,02				
} Anderen „ 108.749.974,85 1/2				
Diverse rekeningen	„ 125.546.227,87 1/2			
	f 6.562.390,45 1/2			
	f 1.186.670.539,46			

NED. BANK 19 Juli 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 419.236.143,10
 Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking .... „ 188.214.513,30
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is .. „ 2.096.180.715,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's		2.695.168,56
Buitenlandsche wissels.....		275.249,—
Beleeningen		20.362.552,58 $\frac{1}{2}$
Goud	27.563,63	
Zilver	298.236,68 $\frac{1}{2}$	
Bankbiljetten	739.975,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's		36.958.376,93 $\frac{1}{2}$

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
19 Juli 1920	636.339	14.714	1.027.294	127.814
12 „ 1920	636.311	14.416	1.026.554	151.474
5 „ 1920	636.305	14.141	1.040.751	127.594
28 Juni 1920	636.304	13.894	1.004.808	145.646
21 „ 1920	636.027	13.493	995.152	160.079
19 Juli 1919	651.403	6.635	1.010.346	70.147
20 Juli 1918	715.258	7.729	910.655	77.111
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkest-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
19 Juli 1920	104.255	13.000	330.731	419.236	56
12 „ 1920	106.950	13.000	351.093	414.329	55
5 „ 1920	109.214	13.000	338.151	415.984	56
28 Juni 1920	177.252	21.000	296.978	419.315	57
21 „ 1920	124.932	24.000	296.295	417.959	56
19 Juli 1919	113.747	61.000	208.275	441.012	61
20 Juli 1918	44.854	23.000	114.844	524.526	73
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	75

¹⁾ Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	12 Juli 1920	19 Juli 1920
Aan schatkestpromessen..	f 293.350.000,—	f 294.350.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	„ 13.000.000,—	„ 13.000.000,—
Aan schatkestbiljetten ..	„ 2.394.000,—	„ 2.394.000,—
Aan zilverbons	„ 51.626.423,25	„ 52.039.560,75

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
10 Juli 1920.....	***	***	523.000	
3 „ 1920.....	***	***	542.000	
26 Juni 1920.....	***	***	490.500	
15 Mei 1920.....	187.293	4.999	322.150	119.068
8 „ 1920.....	184.406	5.128	318.749	110.413
1 „ 1920.....	182.476	4.927	316.257	104.827
24 April 1920.....	183.105	4.785	317.078	103.439
12 Juli 1919.....	136.047	5.433	250.360	90.264
13 Juli 1918.....	101.951	12.446	193.483	62.204
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Dloerse rekening 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dek-kings-percentage
10 Juli 1920	291.000		***	***	105.250	***
3 „ 1920	281.500		***	***	107.500	***
26 Juni 1920	267.000		***	***	107.000	***
15 Mei 1920	19.273	25.606	156.340	34.640	104.246	43
8 „ 1920	19.347	24.491	149.167	37.441	103.907	44
1 „ 1920	17.448	24.999	150.569	33.706	103.381	45
24 Apr. 1920	15.394	24.350	139.958	35.394	103.995	45
12 Juli 1919	9.936	16.170	81.810	9.524	73.582	42
13 Juli 1918	8.036	22.995	72.369	24.643	63.401	45
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ¹⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Dlo. rekening 1)
5 Juni 1920 ..	1.070	1.974	848	1.641	503
29 Mei 1920 ..	1.069	1.807	817	1.645	337
22 „ 1920 ..	1.069	1.707	955	1.631	379
15 „ 1920 ..	1.067	1.761	1.030	1.736	118
7 Juni 1919 ..	1.023	1.540	873	1.408	144
8 Juni 1918 ..	664 ²⁾	1.408	802	1.124	598
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Hiervan zilverbons 60 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
14 Juli 1920	122.879	124.238	362.277	28.500	331.679
7 „ 1920	120.738	122.744	360.122	28.500	331.847
30 Juni 1920	117.882	120.058	357.356	28.500	331.660
23 „ 1920	117.815	115.240	354.012	28.500	331.113
16 Juli 1919	88.704	78.897	342.167	28.500	326.328
17 Juli 1918	66.499	55.369	260.956	28.500	238.303
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. 1)
14 Juli '20	59.439	78.623	17.671	119.623	17.092	12,50
7 „ '20	52.425	83.895	17.886	117.035	16.444	12,25
30 Juni '20	90.078	103.188	15.748	175.967	16.274	8,50
23 „ '20	53.003	80.140	17.869	118.474	21.025	15,40
16 Juli '19	44.691	82.406	24.915	112.623	28.257	20,50
17 Juli '18	55.778	105.528	38.212	134.798	29.580	17,10
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassen-scheine	Circulatie	Dek-kings-perc. 1)
7 Juli '20	1.095.430	1.091.716	17.272.274	54.045.201	34
30 Juni '20	1.094.984	1.091.717	17.251.609	53.975.118	34
23 „ '20	1.095.174	1.091.714	16.492.649	51.656.516	34
15 „ '20	1.094.896	1.091.737	16.188.525	50.808.598	34
7 Juli '19	1.134.469	1.114.529	9.005.663	29.817.464	34
7 Juli '18	2.467.358	2.346.419	1.808.693	12.569.699	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
7 Juli 1920	44.167.064	16.939.980	30.925.600	17.231.100
30 Juni 1920	50.954.107	23.528.955	30.947.100	17.193.700
23 „ 1920	37.155.990	11.579.770	29.856.600	15.843.100
15 „ 1920	40.638.681	15.312.599	29.606.200	16.147.200
7 Juli 1919	29.501.648	9.144.253	21.146.000	8.984.700
7 Juli 1918	15.653.243	8.319.966	9.499.700	1.794.300
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldt
7 Feb. '20 ¹⁾	290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
31 Dec. '19	287.640	19.196.063	32.954.000	54.181.264	7.906.378
23 „ '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 222.662 goud, 10.818 buitenlandsche goudwissels en 56.948 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. afd. Staat
15 Juli '20	5.588.603	1.978.278	247.484	662.866	26.000.000
8 " '20	5.588.511	1.978.278	247.447	687.846	26.000.000
1 " '20	5.588.146	1.978.278	241.909	656.736	26.000.000
24 Juni '20	5.587.869	1.978.278	240.859	652.465	26.000.000
17 Juli '19	5.566.290	1.978.278	301.206	912.817	23.450.000
18 Juli '18	5.430.715	2.037.108	269.949	1.480.899	18.900.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	1.848.130	511.916	1.936.454	38.010.973	3.194.301	168.428
	1.822.834	515.263	1.957.605	38.012.119	3.408.105	52.285
	2.024.004	519.693	1.874.628	37.762.706	3.706.255	44.813
	1.768.000	522.887	1.847.271	37.543.905	3.578.016	75.047
	847.290	769.759	1.255.464	34.976.725	3.060.097	90.178
	1.129.085	1.071.657	913.899	29.111.096	3.896.644	172.409
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. sald.	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. partic.
15 Juli '20	356.333	84.653	480.000	735.675	5.341.535	1.506.372
24 Juni '20	356.687	84.653	480.000	746.696	5.166.370	1.623.471
17 " '20	356.587	84.653	480.000	727.709	5.143.138	1.671.000
10 " '20	357.285	84.653	480.000	745.916	5.150.094	1.479.538

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitenl.		
25 Juni '20	1.969.375	1.284.096	111.531	139.230	3.116.718
18 " '20	1.962.321	1.287.079	111.531	138.579	3.104.810
11 " '20	1.965.058	1.353.429	111.531	137.533	3.112.205
4 " '20	1.960.853	1.253.576	111.531	138.087	3.127.291
27 Juni '19	2.147.784	1.236.603	—	68.472	2.499.180
28 Juni '18	1.949.021	1.021.414	16.275	57.178	1.722.216

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekking perc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circul. ²⁾
25 Juni '20	2.830.979	2.504.067	94.506	43,6	48,3
18 " '20	2.694.728	2.567.580	94.462	44,5	49,4
11 " '20	2.926.846	2.553.036	94.284	43,0	47,5
4 " '20	2.974.946	2.596.791	94.108	42,5	46,9
27 Juni '19	2.122.598	2.436.757	82.764	49,5	64,2
28 Juni '18	1.086.023	2.049.906	75.858	59,3	—

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F.R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
18 Juni '20	814	17.049.347	1.368.251	14.563.392	2.684.497
11 " '20	812	17.047.868	1.428.040	14.316.597	2.670.523
4 " '20	813	17.081.737	1.419.343	14.255.580	2.667.977
28 Mei '20	814	17.053.589	1.415.397	14.280.397	2.645.705
20 Juni '19	771	14.349.049	1.323.267	12.825.091	1.756.894
21 Juni '18	695	12.422.617	1.147.421	11.203.532	1.369.809

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 19 Juli 1920.

De internationale markten hebben ook in de afgelopen week weinig van hun levendige stemming van voor enkele maanden herkreten. Niet alleen de vacantielijkt legt een looden last op het entameeren van nieuwe zaken, doch ook de ontwikkeling van den internationalen politiek en economischen toestand vormt te vele momenten van groote onzekerheid, dan dat met volle gerustheid eenigszins betrouwbare perspectieven geopend kunnen worden. De conferentie van Spa behoort nu tot het verleden, waarmede echter allerminst kan worden gezegd, dat een definitieve oplossing van het moeilijke en ingewikkelde vredesvraagstuk is gevonden. Wel is door de Deutsche gedelegeerden op de hoofdpunten toegegeven, doch de toekomst zal moeten leeren in hoeverre ook uitvoering aan de overeengekomen bepalingen kan worden gegeven.

In ieder geval heeft het tot stand komen der overeenkomst wel enige ontspanning veroorzaakt, met name op de Deutsche beurzen. Gedurende den loop der onderhandelingen was de tendens te Berlijn zeer nerveus en eerder mat gestemd geweest; telkens vreesde men het afbreken der conferentie te zullen vernemen, waardoor natuurlijk de wederopbouw in economisch opzicht geheel op losse schroeven zou zijn gesteld. Thans is dit niet geschied en al zijn de voorwaarden, waaraan de Deutsche Regeering zal moeten voldoen, bepaald drastisch te noemen, dit voordeel bestaat toch; dat men thans in ieder geval weet, waaraan men zich te houden heeft. Er kan een budget opgemaakt worden en de middelen kunnen worden beraamd, op welke wijze men het best aan de verplichtingen zal kunnen voldoen. Het gevolg van een en ander is geweest, dat de koersen zich aan de Berlijnsche beurs in een stijgende richting bewegen, eenigszins gestimuleerd door de lichte inzinking der buitenlandsche deviezen. Vooral kolen- en chemische waarden konden van de betere stemming profijt trekken; algemeen neemt men aan, dat de productie zal worden vermeerderd, nu behalve voor de Entente, ook voor het eigen Rijk moet worden gewerkt. En men verwacht, dat ook dit laatste zal geschieden, nu de arbeiders-afgevaardigden te Spa een werkzaam aandeel aan de voorbereidende besprekingen hebben genomen.

Een scherpe inzinking hebben petroleumwaarden ondergaan, hetgeen echter alleen moet worden opgevat als reactie-beweging ten opzichte van de vroegere ongemotiveerde koersverheffing.

Ook te Londen hebben de zaken geen grooten omvang aangenomen. De aandacht was in de afgelopen week voornamelijk gevestigd op rubberwaarden, waaromtrent men zeer optimistisch gestemd bleef. Niet alleen heeft de wereldprijs van het ruwe product eenige neiging tot monoteren vertoond, doch algemeen beweert men ter beurze, dat zelfs tegen de verhoogde noteringen handelaars weigeren groote posten af te geven, omdat zij tegen het najaar een verdere verheffing tegenmoet zien. Dientengevolge is op de effectenbeurs de afdeling voor rubber-aandelen vast van toon.

Daarentegen bleven ook hier petroleumwaarden veronachtzaamd. De tendens was weliswaar niet bepaald ongeanimeerd te noemen, doch de omzetten bleven onder het middelmatige met, als gevolg, een lichte afbrokkeling der koersen. Eenigszins gestimuleerd werd deze afdeling mog door het vooruitzicht, dat de nieuwe aandelen van Shell Transport & Trading Company heden ter beurze van Londen verhandeld zullen worden.

Te Parijs is de stemming iets gunstiger geworden. Hoewel zich ook hier de vacantielijkt zeer sterk doet gelden, is het toch opmerkelijk, dat de omzetten voortdurend toenemen. Aanvankelijk is als gevolg van de conferentie te Spa een eenigszins gedrukte tendens overheerschend geweest, voornamelijk toen bleek, dat niet alle eischen der Fransche natie ingewilligd zouden worden. Zoodra echter de kolenlevering van Duitschland een fait accompli was geworden, klaarde ter beurze van Parijs de hemel op en werd de stemming veel beter.

Te New York is het eveneens zeer stil geweest. Toch is de grondtoon hier veel beter geworden, dan enige weken geleden het geval is geweest. Als voornaamste oorzaak hiervan moet worden aangemerkt het reorganisatieplan betreffende de spoorwegtarieven, waaromtrent in deze kolommen reeds een en ander is medegedeeld. Alleen op deze wijze kunnen de spoorwegen uit hun benarde positie worden gered en het is derhalve zeer waarschijnlijk, dat de verschillende systemen ook werkelijk een behoorlijke verhooging zullen kunnen toepassen. Dit vooruitzicht heeft

eenige kooporders in de betrokken waarden naar voren geroepen, ook van het buitenland en hierdoor is eenige meerdere levendigheid in Wallstreet ontstaan. Ook de geldmarkt bleef gemakkelijker, zoodat van een dissonant in dit opzicht geen sprake is geweest.

Te onzent heeft de markt voor *staatsfondsen* een uitermate kalm verloop gehad. De binnenlandsche soorten waren eenigszins verdeeld van toon, zoodat enkele fractioneele koers-reacties, andere daarentegen een zekere prijsstijging konden aantoonen. Over het algemeen echter was de grondtoon vast te noemen.

Van de buitenlandsche soorten verdienen vermelding Braziliaansche staatsfondsen, die in navolging van de markt te Londen, op eenigszins grotere schaal werden gekocht.

	13 Juli	16 Juli	19 Juli	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch.	86 ⁹ / ₁₆	86 ¹ / ₁₆	86 ¹⁵ / ₁₆	+ ³ / ₈
4 ¹ / ₂ % " " " 1916	84 ¹ / ₂	84 ¹ / ₁₆	83 ⁹ / ₁₆	- ¹⁵ / ₁₆
4 % " " " 1916	73 ³ / ₄	75	75 ¹ / ₄	+ ¹ / ₂
3 ¹ / ₂ % " " "	60	61	61 ³ / ₈	+ ³ / ₈
3 % " " "	52 ³ / ₁₆	51 ¹ / ₂	51 ⁷ / ₁₆	- ¹ / ₈
4 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	44 ¹ / ₈	44 ³ / ₈	44 ¹ / ₄	+ ¹ / ₈
5 % Oost-Indië 1915	91 ¹ / ₈	90 ³ / ₄	90 ³ / ₄	- ¹ / ₈
4 % Hongarije Goud	8 ³ / ₄	8 ³ / ₄	8	- ¹ / ₄
4 % Oostenr. Kronenrente	6 ¹ / ₁₆	6 ¹ / ₁₆	6 ³ / ₈	+ ¹ / ₁₆
5 % Rusland 1906	15 ⁷ / ₈	15 ¹ / ₄	14 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ % Iwangorod Dombr...	12 ³ / ₄	12 ¹ / ₈	12 ¹ / ₄	- ¹ / ₂
4 % Rusland Cons. 1880	14	13	13 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
4 % Rusl. bij Hope & Co.	15 ¹⁵ / ₁₆	15 ¹ / ₁₆	15 ¹ / ₁₆	- ¹ / ₄
4 % Servië 1895	17 ¹ / ₈	17 ¹ / ₈	17 ¹ / ₈	—
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898 ..	53 ³ / ₄	53 ³ / ₄	53 ³ / ₄	—
4 % Japan 1899	49 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	—
4 % Argentinië Buiten...	50 ¹ / ₈	50 ¹ / ₈	—	—
5 % Brazilië 1895	53	53 ¹ / ₂	54	+ 1
5 % " 1913	51 ³ / ₄	—	—	—

De locale markten hebben, naast een zekere levendigheid voor enkele afdelingen, meerendeel een ongeanimeerd verloop gehad. In het bijzonder kwam dit wel uit voor de *petroleummarkt*, waar echter het hoofdfonds deze keer eenigszins op den achtergrond is gedrongen. De koersvariëaties voor aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij waren miniem, vooral in vergelijking met die voor aandelen Geconsolideerde Hollandsche Petroleum Maatschappij. Voor laatstgenoemde is thans de inschrijving opengesteld op nieuwe aandelen à 100 pCt., uitsluitend voor aandeelhouders in verhouding van 6 tot 1. Dit is derhalve de zoo lang verwachte „bonus”, welke thans ter beschikking van aandeelhouders wordt gesteld, na de declaratie van het hooge dividend ad. 22¹/₂ pCt. Het eenig gevolg is echter geweest een zeer scherpe koersdaling, welke nog in een te vreemder licht trad, waar tegelijkertijd aandelen Astra Romana (van welke aandelen, naar men weet, de Geconsolideerde de holding-company is) tot steeds stijgende prijzen uit de markt werden genomen en bovendien de koers van de Roemeensche Leu een opwaartsof richting inslaat. Tot op den laatsten beursdag der berichtperiode is de tendens voor de betrokken aandelen uiterst mat gebleven. Alleen tegen het slot werd een zekere opleving opgemerkt, welke echter spoedig weer tot het verleden behoorde, toen de overige markt-afdelingen, met name de *sukkermarkt*, een gedrukte stemming verkreeg.

Deze laatstgenoemde tendens werd veroorzaakt door tot nu toe onbestede berichten, dat suiker uit den nieuwen oogst in Indië tot f 45,— per picol zou zijn afgedaan. Hoewel op zich zelf dit cijfer zeer zeker fraai mag worden genoemd, vormde het toch een teleurstelling, omdat men algemeen op verdere opbrengstprijzen van f 50,— en meer per picol had gerekend. Aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” en Cultuur-Maatschappij der Vorstenlanden leden vrij sterk onder den druk van verkoopen, meestal in blanco, van beurs-speculant. De baisse kan dan ook geenszins als aanduiding van de algemeene markt-opinie worden aangemerkt, temeer, waar het publiek zich vrijwel van het doen van zaken, zoowel in de eene als in de andere richting, geheel onthoudt.

	13 Juli	16 Juli	19 Juli	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	180 ¹ / ₂	180 ³ / ₄	180 ¹ / ₂	—
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	236 ³ / ₄	234 ¹ / ₂	233 ¹ / ₂	- 3 ¹ / ₄
Rotterd. Bankvereniging....	137	137	135 ³ / ₄	- 1 ¹ / ₄
Amst. Superfosfaatfabriek..	136 ¹ / ₄	139 ³ / ₄	137	+ ¹ / ₄
Van Berkel's Patent	131	129	127	- 4
Insulinde Oliefabriek	203 ³ / ₄	197 ¹ / ₂	196 ³ / ₄	- 7

	13 Juli	16 Juli	19 Juli	Rijzing of daling.
Jurgens' Ver. Fabr. pr.aand.	98 ¹ / ₈	98	97 ¹ / ₂	- ¹ / ₈
Ned. Scheepsbouw-Mij	129 ¹ / ₂	129 ¹ / ₄	128	- ¹ / ₂
Philips' Gloeilampenfabriek	830	840	846	+ 16
R. S. Stokvis & Zonen	598	598	598	—
Vereenigde Blikfabrieken..	135	135	135	—
Compania MercantilArgent.	299 ¹ / ₄	316 ¹ / ₂	314 ¹ / ₂	+ 14 ³ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	394 ¹ / ₈	387	382	- 12 ³ / ₈
Handelsver. Amsterdam ..	832	816 ¹ / ₂	805 ¹ / ₂	- 26 ¹ / ₂
Holl. Transatl. Handelsver.	99 ¹ / ₂	—	—	—
Linde Teves & Stokvis	200 ¹ / ₂	197	199	- 1 ¹ / ₂
VanNierop&Co'sHandel-Mij.	187	187	189	+ 2
Tels & Co's Handel-Mij	151 ¹ / ₂	152	152	+ ¹ / ₂
Cecons. Holl. Petroleum-Mij.	277	248 ¹ / ₂	250 ¹ / ₂	- 26 ¹ / ₂ *
Kon. Petroleum-Mij.	668 ³ / ₄	667 ¹ / ₂	669	+ ¹ / ₄
Orion Petroleum-Mij.	85	83	82 ¹ / ₂	- 2 ¹ / ₂
Steaua Romana Petr.-Mij...	159 ³ / ₄	159 ³ / ₄	159 ³ / ₄	—
Amsterdam-Rubber-Mij.	234	231	232	- 2
Nederl.-Rubber-Mij.	130 ¹ / ₂	132 ¹ / ₂	132 ¹ / ₂	+ 2
Oost-Java-Rubber-Mij.	418	411	410 ¹ / ₄	- 7 ³ / ₄
Deli-Maatschappij	540 ¹ / ₂	544	543 ¹ / ₂	+ 3
Medan-Tabak-Maatschappij.	328	324 ¹ / ₂	324 ¹ / ₂	- 3 ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij	572	571 ¹ / ₂	572	—

* ex claim.

Van de *handelsvennootschappen* waren aandelen Compania Mercantil Argentina goed gezocht, in verband met het aangekondigde dividend ad 42 pCt.

Ook voor *thee-aandelen* bestond sterke belangstelling, waarvan vooral aandelen West-Java Thee konden profiteren. Het gerucht circuleerde, dat deze aandelen door insiders werden opgekocht in verband met een aanstaande fusie.

Dergelijke fusiegeruchten hebben ook de *tabakmarkt* zeer sterk gestimuleerd. In de laatste dagen echter is hierin eenige kentering gekomen. Wel zijn de koersen nog vast te noemen, doch het élan is er toch wel eenigszins uit verdwenen, zoodat ook de omzetten niet meer zoo groot zijn, als eenige weken geleden.

De *rubbermarkt* werd gesteund door de hierboven gereleveerde geruchten uit de Londensche markt. Vrijwel alle waarden konden hiervan profiteren, hoewel tegen het slot, als gevolg van de algemeen apathische stemming, ook hier een lichte reactie viel op te merken.

De *scheepvaartmarkt* bleef bij voortdoring stil en mat, met teruggaande noteeringen, speciaal voor enkele minder courant verhandeld wordende waarden.

	13 Juli	16 Juli	19 Juli	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	395	392	394	- 1
" " „gemeig.	385 ¹ / ₂	382	382	- 3 ¹ / ₂
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. ..	235	235	235	—
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	151 ¹ / ₄	151 ¹ / ₄	151 ¹ / ₄	—
Hollandsche Stoomboot-Mij.	184	184	184	—
Java-China-Japan-Lijn	306	302	295	- 11
Kon. Hollandsche Lloyd ..	166	164 ¹ / ₄	165	- 1
Kon. Ned. Stoomb.-Mij. ..	209 ¹ / ₂	203 ¹ / ₂	203 ¹ / ₄	- 6
Kon. Paketvaart Mij.	223	224	209	- 14
Maatschappij Zeevaart	273	249	249	- 24
Nederl. Scheepvaart-Unie..	275 ¹ / ₂	273	246	- 29 ¹ / ₂ *
Nievelt Goudriaan	558	515	510	- 48
Rotterdamsche Lloyd.....	245 ³ / ₄	240	240	- 5 ³ / ₄
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	263	263	263	—
" " „Nederland” ..	292 ³ / ₄	281 ¹ / ₂	277 ¹ / ₂	- 15 ¹ / ₄
" " „Noordzee” ..	117	117	116	- 1
" " „Oostzee”	248 ³ / ₄	244 ¹ / ₂	244 ¹ / ₂	- 4 ¹ / ₄

* ex dividend.

Van de *Amerikaansche afdeling* trokken voornamelijk de lichtere spoorwegshares de aandacht, die dan ook alle in koers konden monteeren.

	13 Juli	16 Juli	19 Juli	Rijzing of daling.
American Car & Foundry..	157	155	155	- 2
Anaconda Copper	128 ¹ / ₂	127 ³ / ₄	128 ¹ / ₁₆	- ¹ / ₁₆
Un. States Steel Corp.	107	106 ³ / ₁₆	106	- 1
Atchison Topeka	89	90 ¹ / ₄	90	+ 1
Southern Pacific	106 ¹ / ₂	105 ¹ / ₁₆	104 ¹ / ₂	- 2
Union Pacific	130 ³ / ₈	130 ¹ / ₂	130 ¹ / ₂	- ¹ / ₈
Int. Merc. Marine orig. Com.	38 ³ / ₈	36	35 ⁷ / ₁₆	- 3 ³ / ₁₆
" " „ prefs.	105 ³ / ₈	105 ³ / ₈	105 ³ / ₈	+ ¹ / ₄

De *geldmarkt* bleef vast, doch kalm; prolongatie doorlopend 5¹/₂ pCt.

GOEDERENHANDEL

GRANEN:

20 Juli 1920.

Wij schreven reeds in ons vorig overzicht, dat vaak de berichten van schade aan den nieuwen oogst in dezen tijd van het jaar in Amerika overdreven worden. Zoo bleek ook het bericht betreffende zwarte roestschade meer schrik te hebben verspreid dan waartoe de feiten aanleiding gaven, en het gevolg is geweest, dat de prijzen wederom gedaald zijn. In deze week heeft de heropening plaats gevonden van de termijnmarkt van tarwe te Chicago. Zooals men weet, is Chicago de grootste tarwemarkt van de wereld en nu de tarwe-handel geheel vrij is, kon op den duur de termijnmarkt aldaar niet gesloten blijven. Men is begonnen te verhandelen op December- en op Mei, en zooals begrijpelijk is, zoekt de markt nog een bepaalde basis. De prijzen, waartoe geopend werd, zijn natuurlijk hoog, ofschoon belangrijk lager dan de prijzen die voor directe levering verkrijgbaar zijn. Na twee dagen van scherpe daling vond een reactie plaats en het slot is zeer vast, o.a. wegens minder gunstige berichten uit het Noord-Westen.

Verleden jaar om dezen tijd is het weder zeer ongunstig geworden in het Noord-Westen, met het gevolg dat de stand van den oogst toen op het laatste nog zeer is achteruitgegaan. Het Washington-bericht per 1 Juli geeft wederom een verbeterig aan voor den stand van wintertarwe van 78,2 (per 1 Juni) tot 79,7, doch de stand van de zomertarwe wordt aangegeven als 88,— tegen 89,1 per 1 Juni. De totale oogst van zomer- en wintertarwe wordt nu geschat op 809 miljoen bushels, tegen verleden jaar 940 miljoen.

In Argentinië is de gewenschte regen gevallen en zelfs sneeuw, iets wat daar hoogst zelden voorkomt. Het schijnt evenwel dat deze neerslag nog niet voldoende geweest is, doch volgens de weerberichten wordt meer regen verwacht. Zooals reeds in ons vorig bericht medegedeeld, zal als uitvoerland van tarwe, de Zuid-Amerikaansche Republiek spoedig geheel zijn uitgeschookeld, zoodat tot Januari dan in hoofdzaak Noord-Amerika overblijft. Het is gelukkig dat Europa nu juist zijn eigen oogsten binnenhaalt, zoodat het voorloopig niet zooveel meer behoeft te kopen. Over het algemeen zijn deze oogsten goed. In Engeland blijkt de bezaaide oppervlakte tegen te vallen, terwijl bovendien in den laatsten tijd te veel regen gevallen is. Bij meer zonneschijn verwacht men evenwel nog een goeden oogst. In de meeste landen van Europa is van den ouden oogst zoo goed als niets meer over en de hoeveelheden, die de boeren ter markt brengen, zijn in verhouding tot vorige jaren bijzonder klein, vandaar dat de groote aanvoeren, die b.v. Engeland in den laatsten tijd gehad heeft, vlot zijn opgenomen, zoodra ze door de Regeering aan de markt gebracht werden.

In den maishandel is sedert ons laatste bericht niet veel verandering gekomen. De meeste markten zijn kalm gestemd en er komen slechts weinig zaken tot stand. De prijzen toonen evenwel geen verdere neiging tot dalen, vooral ook omdat voorloopig de vrachtenmarkt iets beter gestemd is. In Argentinië zijn de prijzen wederom iets gedaald, hetgeen wel het gevolg zal zijn van te weinig vraag uit Europa. De Noord-Amerikaansche oogst schijnt er uitstekend voor te staan en men spreekt zelfs van een „record oogst“.

In de prijzen van haver is weinig verandering gekomen, doch de ondertoon is niet flauw.

Ook in gerst gaat weinig om.

De noteringen van lijnzaad zijn in Argentinië geleidelijk teruggelopen, doch in Europa zijn de prijzen niet veel lager, en de olieprijs beginnen zoowel in Engeland als op het Continent vaster te worden, wat geen wonder is, indien men in aanmerking neemt dat sinds geruimen tijd zeer weinig lijnzaad aangevoerd is.

Nederland. De Nederlandsche molenaars toonen nog zeer weinig belangstelling in buitenlandsche tarwe, ofschoon die de volgende maand vrij mag worden aangevoerd. In buitenlandsch tarwemeel komen evenwel regelmatig zaken tot stand. De vraag voor maïs verbeterde en vooral voor spoedige levering konden de prijzen verbeteren, na aanvankelijk te zijn teruggelopen. Ook de prijzen in de termijnmarkt toonen de laatste dagen aanzienlijke verhoogingen. In lijnzaad ging ook hier weinig om. Slechts voor spoedige levering bestaat eenige attentie bij de oleslaggers. Evenwel werd een enkele partij Augustus/September tot lagen prijs verhandeld.

SUIKER.

In Duitschland, waar de verwerking van den laatsten bietoogst slechts weinig meer dan 700.000 ton ruwe suiker opgebracht heeft en waar dientengevolge het rantsoen voor binnenlandsch verbruik weer aanzienlijk verminderd werd, is men omtrent den oogst 1920/21 heel wat optimistischer gestemd. Dit is hoofdzakelijk te danken aan den belangrijk beteren stand der bietenvelden, waarvan in de eerste plaats het gunstige weder, ten tweede eene betere voorziening met meststoffen enz. de oorzaak is, terwijl thans ook meer arbeidskrachten beschikbaar zijn dan verleden jaar. Voorts wordt van officieele zijde de vermeerdering van den aanplant voor den nieuwen oogst met 10/12 pCt. aangenomen, terwijl de Regeering tegenover de wenschen der landbouwers betreffende de prijsregeling eene welwillende houding toont.

In Frankrijk en België zal de uitbreiding van den aanplant 30,4 resp. 38,6 pCt. bedragen, terwijl ook de cijfers voor Polen en Italië belangrijk beter luiden.

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe New York	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Juli	Mais Juli	Lijnzaad Juli
17 Juli '20	310	151 ^{3/8}	89 ^{1/8}	27,—	9,45 ^{3/8}	24,80 ^{3/8}
10 „ '20	310	161	97 ^{1/4}	25,—	9,55 ^{3/8}	25,70 ^{3/8}
17 Juli '19	226	193 ^{1/2}	79 ^{3/8}	15,90 ^{4/8}	9,45 ^{3/8}	40,50 ^{4/8}
17 Juli '18	226	159 ^{1/4}	76 ^{3/8}	12,30 ^{3/8}	6,— ^{3/8}	25,60 ^{3/8}
17 Juli '17	207	160 ^{4/8}	68 ^{1/4}	18,85	12,10	21,10
20 Juli '14	82 ^{1/8}	56 ^{3/8}	36 ^{1/2}	9,40 ^{3/8}	5,38 ^{3/8}	13,70 ^{3/8}

^{1/8} per Dec. ^{1/4} per Sept. ^{3/8} per Aug. ^{4/8} per Sept.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	19 Juli 1920	12 Juli 1920	19 Juli 1919
Tarwe*	36,50	37,50	—
Rogge (No. 2 Western) ^{1/8}	32,—	32,50	—
Mais (La Plata)	365,—	368,—	485,—
Gerst (48 lb. feeding) .. ^{3/8}	460,—	460,—	478,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ^{1/8}	23,50	23,25	25,—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ^{3/8}	215,—	215,—	345,—
Lijnzaad (La Plata) .... ^{4/8}	750,—	745,—	1250,—

^{1/8} p. 100 K.G. ^{3/8} p. 2000 K.G. ^{3/8} p. 1000 K.G. ^{4/8} per 1960 K.G. * Hard/Red Winter nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	12—17 Juli 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. t/tdoak 1919	12—17 Juli 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. t/tdoak 1919	1920	1919
Tarwe	4.471	267.245	247.313	—	89.146	34.359	356.391	281.672
Rogge	5.986	30.952	50.565	—	135	18.345	31.087	68.910
Boekweit	—	2.825	2.825	—	—	—	2.825	2.825
Mais	10.687	165.224	43.038	ca. 2.700	26.696	3.618	191.920	46.656
Gerst	2.817	18.217	144.330	—	320	42.315	18.537	186.645
Haver	829	20.178	142.032	—	—	7.333	20.178	149.365
Lijnzaad	409	21.937	12.174	—	6.938	12.919	28.875	25.093
Lijnkoek	731	24.325	26.514	—	1.406	200	25.731	26.714
Tarwemeel	—	9.979	192.243	—	—	37.435	9.979	229.678
Andere meelsoorten	53	4.377	138.746	—	100	10.708	4.477	149.454

In Engeland heeft de Royal Commission den binnenlandschen engros prijs voor vrije Granulated van 160/— verlaagd tot 145/— per cwt. en den detailprijs tot 1/6 per lb.

In de positie der verschillende suikermarkten kwam sedert het laatste weekbericht slechts weinig verandering. New York prijzen brokkelden een weinig af, spot centrifugals van 18.56 tot 18.31, terwijl op de termijnmarkt ongeveer 1 ct. lager genoteerd werd, en wel 16.70 voor Sept., 16.45 voor Oct. en 15.02 voor December.

De Java markt bleef prijshoudend, aangezien Britsch-Indische firma's tot de verleden week gemelde verlaagde prijzen als koopers voor disponibile suiker optraden. De afschepingen in Mei en Juni bedroegen 32.000 resp. 45.000 tons tegen 77.000 resp. 126.000 tons in dezelfde maanden van verleden jaar. De verwerking van den nieuwen oogst vordert goed en de berichten over het suikergehalte luiden bevredigend.

Volgens de laatste berichten der heeren Willet & Gray zal de thans bijna afgelopen Cuba-oogst niet veel minder dan 3.800.000 ton bedragen, hetgeen ongeveer 150.000 ton meer is dan het laatst door andere statistici aangenomen werd.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen				New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per		Amer. Granulated c.i.f. Mei	
			Juli/Aug.	Sept./Oct.		
14 Juli '20	f —	Sh. 116/-	Sh. 92/6	Sh. 90/-	—	\$ cts. 18,31
7 „ '20	„ —	116/-	97/6	95/-	—	18,56
14 Juli '19	„ —	64/9	—	58/-	—	7,28
14 Juli '18	„ —	64/9	—	—	—	5,92
11 Juli '14	„ 11 18/32	18/-	—	—	—	3,26

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	19 Juli '20	12 Juli '20	6 Juli '20	19 Juli '19	19 Juli '18
New York voor Middling ..	42,25 c	40,50 c	40,— c	36,55 c	33,60 c
New Orleans voor Middling	39,75 c	39,— c	39,50 c	34,50 c	29,75 c
Liverpool voor Middling	28,68 d	26,54 d	26,55 d	21,84 d ¹⁾	22,72 d

¹⁾ Noteering van 18 Juli 1919.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '19 tot 16 Juli '20	Overeenkomstige perioden	
		1918—1919	1917—1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	4223	3921	3485
„ Atlant. Havens	3008	2580	2780
Uitvoer naar Gr. Brittannië	3031	2538	2114
„ „ 't Vasteland.	3217	2774	1830
„ „ Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen	16 Juli '20	18 Juli '19	19 Juli '18
Amerik. havens.....	843	1201	1039
Binnenland.....	883	908	720
New York	?	90	124
New Orleans	?	357	344
Liverpool	1000	617	269

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 7 Juli 1920.

Het bericht van het Landbouw Bureau te Washington van 2 dezer geeft de oogstconditie van den Amerikaanschen katoen-oogst aan met 70,7 % tegen 70,0 % verleden jaar en 85,8 % in 1918. Dit is een belangrijke verbetering op het Juni-rapport van slechts 62,4 % en het eerste resultaat was dan ook een kleine teruggang in prijzen. Door de groote vraag naar Juli-leveringen en iets minder gunstige weerberichten heeft de markt sedert gereageerd en zijn prijzen thans hooger dan voor de ontvangst van het Bureau-bericht, vooral voor

oude oogstmaanden. Het bovenstaand percentage zou op een aanplant van 35.504.000 acres tegen 35.135.000 acres verleden jaar wijzen, hetgeen voor dit seizoen een oogst beteekent van 11.450.000 balen behalve linters. De oogstberichten van Alexandrië zijn beter en de vraag is tot een minimum gereduceerd, hoewel fluctuaties in de termijnmarkt nog steeds belangrijk blijven.

De garenmarkt is buitengewoon kalm. Zelfs spinners, die veel oude orders hebben, maken zich ongerust over de totale afwezigheid van nieuwe zaken en prijzen dalen geleidelijk. Noteeringen zijn ook zeer onregelmatig en het wordt moeilijk de juiste prijzen te noemen. Men hoopt algemeen, dat de tegenwoordige staat van zaken niet lang zal duren, maar op het oogenblik is er absoluut geen vraag voor het binnenland, noch voor export.

Over de doekmarkt valt weinig nieuws te zeggen. De handel is buitengewoon kalm, doch prijzen blijven vast en voor enkele markten is de stemming zelfs iets beter. Er zijn betrekkelijk veel aanvragen aan de markt, die tot nu toe niet tot zaken leiden, hoewel men wel meent, dat speciaal Indië langzamerhand wel geneigd zal zijn om te koop. Men verwacht dit speciaal in verband met den geringen voorraad van stukgoederen daar te lande, die kleiner is, dan zulks in jaren het geval is geweest.

30 Juni 7 Juli

30 Juni 7 Juli

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië 1/9 1/9 7/8
F.G.F. Sakellarides 62,50 62,00 T.T. op Hongkong 3/8 1/2 3/7 1/2
G.F. No. 1 Oomra 13,25 13,00 T.T. op Shanghai .. 5/2 1/4 5/0

RUBBER.

De noteeringen zijn in de afgelopen week nog verder gedaald en zijn thans op een niveau gekomen, zooals wij in geruimen tijd niet gezien hebben.

Overall toont men zich zeer terughoudend, hetgeen de daling natuurlijk sterk in de hand werkt. Gedwongen liquidaties van de zwakkere houders dragen er het hunne toe bij om de baisse te laten voortduren, terwijl tengevolge van den geringen kooplust de voorraden op de verschillende markten in Europa toenemen.

De noteeringen zijn: einde vorige week

Prima Crêpe loco	1/10 1/2	2/-
Stand. Sheets loco	1/9 1/4	1/11
Prima Crêpe Aug./September ..	1/11 1/4	2/- 1/4
„ „ Oct./December ..	2/- 1/2	2/2
Hard cure fine Para	1/11	1/11 1/2

19 Juli 1920.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
17 Juli 1920	357.000	9.950	1.394.000	12.200	14 5/32
10 „ 1920	347.000	10.350	1.429.000	12.200	14 1/2
3 „ 1920	295.000	10.350	1.658.000	11.800	14 1/2
17 Juli 1919	422.000	15.400	1.841.000	19.500	14 19/32

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
17 Juli 1920	52.000	134.000	121.000	285.000
17 Juli 1919	41.000	105.000	69.000	171.000

JAVA THEE.

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 31 Mei 1920.....	149387
Sedert aangevoerd	45582
	194969
Sedert afgeleverd	21635
Voorraad heden.....	173334
Waarvan in de eerste hand	130639

Amsterdam, 30 Juni 1920.

COPRA.

De markt bleef deze week onveranderd kalm gestemd. De prijzen op Java blijven betrekkelijk hoog en meest ver boven wat hier te maken is.

De noteeringen zijn:

Java f.m.s. loco.....	f 50 1/2
Mixed loco.....	" 48 1/2
Ned.-Ind. f.m.s., Augustus/October..	" 50.—

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
19 Juli 1920..	nom.	90.7/6	268.15/-	34.5/-	41.10.-
12 „ 1920..	nom.	91.5/-	264.10/-	34.10/-	42.15/-
21 Juli 1919..	nom.	104.17/6	257.-/-	23.15/-	43.15/-
22 Juli 1918..	nom.	122.-/-	373.-/-	30.10/-	52.-/-
17 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.**DE VRACHTENMARKT.**

De vrachtenmarkt was gedurende de laatste veertien dagen nog steeds dalende, alhoewel er teekenen zijn, dat er misschien een stilstand in den val zal komen. De Engelsche Regeering heeft den reeders vrijwel de vrije beschikking over hun tonnage gegeven. Wel moeten nog licences worden aangevraagd, doch deze zullen steeds worden verstrekt. Ook onze Regeering laat de meeste schepen voor een bepaalden tijd vrij, daar zij evenmin als importeurs kans ziet ladingen steenkolen van Amerika vast te secureeren, en de graanverscheppingen van La Plata nog niet los komen. Deze schepen en bovendien het groote aantal booten, dat in Amerika ligt te wachten op belading met steenkolen en waarvan een groot aantal charters geannuleerd zijn, drukken de markt.

In de Vereenigde Staten is de toestand nog vrijwel ongewijzigd. Hoewel er stoomschepen met steenkolen beladen vertrekken, gebeurt het, dat booten, waarvan de charter was geannuleerd en welke opnieuw met steenkolen bevracht waren, ten tweede male de dupe zijn geworden. Veel hangt van de positie der bevrachters af.

Deze ter plaatse vrijkomende booten oefenen in niet geringe mate hun invloed uit. Er werden steenkolenvrachten afgesloten met gegarandeerde belading voor 13 1/2 dollar naar een Fransche Atlantische haven en 15 dollar naar Alexandrië. Op het einde der week werden weer iets hogere vrachten bedongen.

Alhoewel de algemeene toestand, zooals gezegd, tamelijk gedrukt is; verwacht men toch, dat er zich nieuwe aspecten zullen openen en dat de vrachten hier meer of minder van zullen profiteren. Bovendien zien de reeders er groot gewaar in lagere vrachten te accepteren, daar hunnen kosten nog steeds stijgende zijn.

De La Plata-markt vertoont eenige verbetering. De maïs-prijzen zijn nog ongeveer dezelfde; toch komt er meer

vraag naar scheepsruimte en het lijkt of de charterers den tijd van verkoop voelen naderen. Terwijl in den loop van verleden week slechts 77/6 geboden werd voor Up River U.K./Continent en 70/- Down River, was het Vrijdag 1.1. mogelijk een vracht van 80/- tot 85/- Up River/Continent te bedingen. Indien het blijkt, dat er weinig tonnage zich in die richting heeft begeven, is het niet uitgesloten, dat er nog meer verbetering voor September-belading te verwachten is.

Op de ertsvrachtenmarkt werden vele booten bevracht, doch tot aanmerkelijk lagere cijfers. Waar voor Huelva/Rottendam drie weken geleden nog 30/- te bedingen was, kan men thans niet meer dan 23/- tot 24/- krijgen.

SCHEEPVAART.**GRAAN.**

Data	Petrograd Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
12/17 Juli 1920	—	—	f 30 1/2	10/-	—	80/-
5/10 „ 1920	—	—	—	10/-	—	72/6
14/19 Juli 1919	—	—	f 90 1/2	8/6	250/-	3) 65/-
15/20 Juli 1918	—	—	—	50/-	—	225/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
12/17 Juli 1920	25/-	37/6	37/6	37/6	f 12.-	—
5/10 „ 1920	25/-	37/6	42/6	—	17/6	—
14/19 Juli 1919 ¹⁾	54/-	47/6	47/6	42/6	f 10.-	Kr. 35
15/20 Juli 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	—	„ 195
Juli 1914	fr. 7.—	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rúst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
12/17 Juli 1920.....	80/-	125/-	—	—
5/10 „ 1920.....	85/-	125/-	—	—
14/19 Juli 1919.....	155/-	215/-	—	—
15/20 Juli 1918.....	275/-	500/-	—	180/-
Juli 1914.....	14/6	18/3	25/-	22/3

¹⁾ Per ton. ²⁾ Voor Britsche schepen.

³⁾ Voor neutrale schepen onder geallieerd time charter.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Ooverige noteeringen per ton van 1015 K.G.

ADVERTENTIËN**De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij****ROTTERDAM**

Telefoon 8600

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

's-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEWARDEN**GRONINGEN**

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

GEBROEDERS CHABOT

ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Ver-
koop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal-, Automobiël- en a. verzekeringen
van elken aard.

ONTVANG- EN BETAALKAS.

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22, AMSTERDAM.

Rentevergoeding voor gelden à deposito:

met 1 dag opzegging ..... 1 1/4 %

Bedragen tot f 20.000,— terstond betaalbaar.

met 10 dagen opzegging ..... 1 1/4 %

Voor andere termijnen op nader overeen te komen voorwaarden.

OPEN EN GESLOTEN BEWAARGEVING VOLGENS REGLEMENT.

SAFE-DEPOSIT-INRICHTING.

GEOPEND: op Werkdagen van 8 1/4 v.m. tot 4 1/2 uur n.m.

op Zaterdagen en Beursvacantiedagen van 8 1/4 v.m. tot 12 uur.

Loketten van f 2,50 per maand — f 10,— per jaar — en hooger te huur voor
bij de Directie bekende of geïntroduceerde personen.

WEISE & Co. ROTTERDAM AMSTERDAM

Import van en Handel in:

OVERZEESCHE PRODUCTEN

speciaal RUBBER, GUTTA-PERCHA en BALATA

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

Geregelde Passagiers- en
Vrachtdienst met nieuwe,
moderne post-stoomschepen

TUSSCHEN

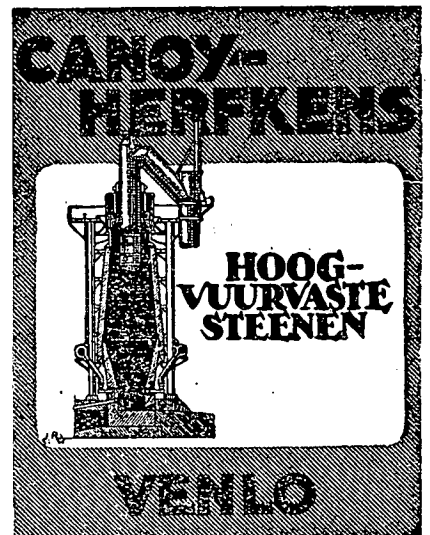
AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

BOULOGNE s/m., PLYMOUTH, CORUÑA,
LISSABON, LAS PALMAS, PERNAMBUCO,
BAHIA, RIO DE JANEIRO, SANTOS, MONTE-
VIDEO en BUENOS AIRES.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, CHERIBON, HONGKONG, INDRAMAJOE, KOBE,
MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG,
SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 45.000.000,—

Reserven f 30.000.000,—

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Het vraagstuk van de geldruimte in Nederland en de
goudpolitiek van de Nederlandsche Bank

met bijlage:

Nederlandsch-Oost-Indië en de Gold-Exchange-Standaard
door Mr. G. VISSERING

Prijs f 1,50

Het Bankwezen in Nederlandsch West-Indië

door Mr. G. J. FABIUS

Prijs f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, Rotterdam